

THE STANDARD BEARER

EDITORIAL STAFF

H. Danhof

H. Hoeksema

G. M. Ophoff

B. J. Danhof

G. Van Beek

REFORMED MONTHLY

PUBLISHED BY THE REFORMED FREE
PUBLISHING ASSOCIATION
GRAND RAPIDS, MICH.

Application for entry as second-class matter is pending

Subscription communications should be addressed to J. H. Vander Vennen, 858 Kalamazoo Ave., S.E., Grand Rapids, Mich. Communications relative to contents of Magazine should be addressed to Rev. H. Hoeksema, 524 Eastern Ave., S.E., Grand Rapids, Mich.

Vol. I, No. 10

JULY, 1925

Subscription Price \$1.50

MEDITATION

REST FOR THE WEARY

Come unto me all ye that labor and are heavy laden and I will give you rest.
—Matthew 11:28.

Toiling!

Do you know by experience the sad and disheartening implication of that word?

Nay, if you would understand its meaning, do not summon before the eyes of your imagination the picture of the daily laborer in the shops, or of the husbandman in his field, who rises early in the morning and returns home in the evening, tired and weary, and longing to forget the burdens of the day in restful sleep. For, however heavy the work may be which he finds awaiting for him every morning, and however fatigued his frame may be when the daily task is finished and he lays down to rest, in the evening of every day he returns home in the consciousness that the task is accomplished and that he may forget the struggles of the day.

Rather imagine the man that is groaning under burdens too heavy for human strength to bear. Or think of the man that is laboring at a hopeless task. All the strength of body and mind he exerts to exhaustion. To accomplish the work is the ambition of his life. From early morning till late at night he struggles and strives and ponders and plans. Incessantly he labors with all his might. Yet, he fails. And after all his attempts he finds in the end that he is farther from the goal than at the beginning. Real toil is to strive with all our strength of body and mind for an end that is never achieved. It is to labor hard and incessantly at a hopeless task that can never be accomplished.

And are you acquainted with the spiritual significance of the word?

It is the spiritual toilers under burdens too heavy for them, that the Lord calls in the text.

It is a toiling which in its deepest root is born from the hearts-desire to get right with God, to know that we have peace with the Most High and that His favor is with us. The heart, then, somehow realizes that His

lovingkindness cannot be enjoyed, and that the objects of His favor we cannot be, except on a basis of a righteousness that is valid before Him. For He is righteous, we know, and spotlessly holy. It feels, too, that this basis of righteousness and justice cannot be established, except the law be fulfilled and all its demands are perfectly satisfied. And we begin at the task to gain the desired peace in the way of accomplishing our own satisfaction of the entire law. But as we labor and toil to fulfill the law of the Lord, we experience that she is a severe mistress. And though we may labor with all our might, anxious to hear from her the sentence that it is enough, repeatedly she flings us back with her terrible: "Cursed is he that doth not abide perfectly in all that is written in me!" And toiling on still, we find that we increase our guilt daily, that the task is a hopeless one, and groaning under heavier burdens than before we commenced the struggle, we are inclined to abandon the attempt and hang the harps in the willows, still longing, yet despairing

Are you sin-weary?

Do you find the burden of the law too heavy to bear? Have you toiled with it and groaned under it and been oppressed by it, till you succumbed in grief and despair?

Take courage, then

For "the wise and the prudent" do not know this weariness. They care not to be righteous or boast of a righteousness that is a vain thing before the Lord. And never would they acknowledge that the natural man can only increase his sin daily.

Take courage, for the Lord calls you by name: Weary toiler, come unto me!

He will give you rest!

Rest!

Blessed word!

Thrice blessed for the weary and toiling soul!

It is not simply to cease from toil and struggle, it is far more. It is to cease in the consciousness that the task is accomplished, that the work is done, that the end is achieved, and to rejoice in the finished product. It is the glorious feeling of body and soul that we may enter into and enjoy the fruit of a completed work.

Thus it is naturally.

And thus it is spiritually.

Ah, what a task to be accomplished pressed down upon our weary soul! What mountains of sin and guilt rose up before our consciousness to be removed. Sin in our actual walk, sin with all the members of our body, sin in our thoughts and sin in our deepest heart and in all our planning and desiring, sin in what we did and said and thought and wished and sin in what we did not do and think and said and wished, sin in the present and sin in the past, sin everywhere, as far as eye could see

And then, when we penetrated more deeply into this horrible reality of sin, we found that it was not merely a matter of acting but a question of our very being. For out of the heart are the issues of life. And that heart is corrupt, hopelessly corrupt, and from it, as a boiling and bubbling fountain rise all these actual sins. So that, before we could hope to remove the mountain of our actual guilt, that heart must be cleansed. The corrupt fountain of iniquity must be changed into a clear stream of love

And searching more deeply still into this awful mystery of sin we discovered that the deepest source of this foul fountain of iniquity is not even in our individual hearts and lives, but that it is connected with a rushing stream of sin and guilt that leads us, for its source, back into paradise of yore. And we found that it would be of no avail to even attempt to cleanse the fountain of foul sin in our own heart, unless we could first cleanse that deepest and original source of it all

What a task!

How disheartening to know that there is no life, no peace, no comfort and joy for our troubled soul, unless the task is finished, guilt is blotted out, the stain of sin is removed, the heart is cleansed, the foul fountain of iniquity is changed into a stream of living love! And then, to have struggled and toiled till all our strength was exhausted, and to know that we utterly failed, so utterly that the end of all our toil is greater sin and heavier burdens

And then to learn that there is rest!

To know that the task is accomplished, that the stream of our guilt is washed away, that we may cease from toiling, in the blessed knowledge that all is finished, that there is righteousness and sanctification, wisdom and redemption, peace and joy and comfort and eternal life in God's blessed communion.

Comfort, weary toiler, for you.

The task is accomplished.

Accomplished for you.

Rest!

I will give you rest!

He is the Rest-giver because it is He that accomplished the task.

He put His shoulders under our burdens, the burdens of our guilt and sin and condemnation. For the Father gave Him a people from before the foundations of the world, a people whose Saviour He was to be, their

Head and their Redeemer, and whom He was to bring from the horrible slavery of sin and death into the glorious liberty of the children of God. He, therefore, was to take their place, and to assume their burdens of guilt and sin, to carry them way down into the dark and deep valley of His agony and death, to leave them there forever.

And He did so, according to the will of His Father.

He did put His shoulders under their heavy burdens, under which they would have been crushed into death and hell.

And He was strong, for His Name was Almighty God.

He was able to bear these burdens even unto the accursed tree of the Place of Skulls, to enter with them into the dark abyss of death and hell, to toil and labor with them until He had shaken off the load of guilt and the shackles of death, and, first from Calvary, then, soon from Joseph's garden He might send forth the glad tidings: It is finished!

He accomplished the task.

With Him there is rest.

And the Rest-giver He is, too, because it is He that causes us, by the irresistible operations of His Spirit and grace to enter into His rest.

By nature we would not even seek to enter into that rest. Surely, we may seek rest, but we do not desire His. Rest we seek and imagine to possess in the accomplishment of our own righteousness, which is abominable to Jehovah. But He never forgets His people, neither leaves them alone. Into their hearts and minds He enters by the Spirit of grace. In that heart he knows how to create unrest and worry. He reveals unto them the greatness of their sin, the abomination of their vain righteousness, their own impotency to fulfill the demands of the law, their proneness to all evil and the corruption of their heart and mind

And with unrest He fills the heart, till every last basis of self-confidence is removed, till from the heart the cry is wrung: "O, God, be merciful unto me, a sinner!"

And then, when all the wisdom and prudence, all the righteousness of works, all self-conceit and self-confidence to carry our own burdens and remove them is uprooted, and the heart longs for a righteousness that is not its own but God's, He stands forth in all the beauty of His salvation, in all the glory of His power and says: "Weary toiler, it is finished. The task thou laborest to accomplish is completed. The work is done!"

It was done for you.

Completely finished by Me.

I will give you rest!

Come unto Me!

Blessed summons, when by the gracious call of His Spirit, He makes it resound in our soul!

And blessed soul that obeys that summons and comes.

It is a coming which is the result of Father's drawing. For no one can come unto Him except the Father

which sent Him draw Him. The drawing is first and the coming second. The drawing is the cause and the coming is the result. It is the drawing of that love which is always first, and the coming of faith that relies on that love.

It is a coming, which begins when we cast away all our own righteousnesses and every basis of confidence in self. For we cannot come unto Him with aught of self. Empty and poor and naked, weary and exhausted, as the drowning man that struggled with the tempestuous sea till all his strength is gone, thus we must come to Him who is our all.

It is a coming, that continues when we see Jesus as we never see Him with our natural eye, full of grace and glory and life and rest and peace, the fulness of our wisdom and righteousness and sanctification and complete redemption; and when our soul, hungering and thirsting after righteousness, desires to possess Him above all the treasures and pleasures of the world.

It is a coming, by which we draw nearer, when we hear Him address us, as with the natural ear we could never hear, so clearly and distinctly as if He were calling us by name: "Weary toiler, heavily burdened one, cease from toiling at your impossible task. I have finished. Come unto Me and rest!"

It is a coming, whereby we know and trust, that when He bore the burden of His people's sin, our transgressions and our iniquities were also upon Him, so that we believe His promise and trust for life and death with all our soul in that promise: I will give you rest!

And that promise He fulfills.

He fulfills it, when he sheds forth the love of God into our hearts, that love in which there is no fear, and when he gives us the faith by which we shout in joy of redemption: "We, therefore, being justified by faith, have peace with God through our Lord Jesus Christ." He fulfills it, when, if we would return to the old burdens and the slavery of sin and death, He draws us back unto Himself, and assures us: "Your sins are forgiven." He fulfills it, when amid the battle and strife of this present life in the midst of the world, He makes us partakers of the peace that passes all understanding.

And He will fulfill it to the last.

For the final rest is not yet.

There still abides a sabbath for the people of God.

The eternal sabbath.

And the Rest-giver will surely bring that final rest. When all of life is over and all the weary night is past, and the last one of His toiling people shall have been brought into the rest He accomplished, then He shall come again and lead His people into the perfect rest. Then the toiling and groaning creation shall be delivered from the yoke of vanity and corruption and partake of the rest of God's children.

God, through Christ shall have completed His work.

And into that completed work we shall enter.

God's tabernacle over all!

The rest of eternal joy!

H. H.

"OP ALLE TERREINEN DES LEVENS"

In "De Reformatie" van 29 Mei, 1925, verzoekt Prof. Dr. V. Hepp Dr. Dijk, om zijn oordeel betreffende het gebruik van den term: op alle terreinen des levens, aan nadere herziening te onderwerpen. Wij kunnen niet nalaten de aandacht onzer lezers enkele oogenblikken te bepalen bij dit ietwat zonderling verzoek.

De zaak is deze. In de "Kerkbode van de Gereformeerde Kerken van 's-Gravenhage" is Dr. Dijk begonnen enkele opmerkingen te maken over cultuur. En nu heeft hij in zijn eerste artikel over het onderwerp: "Iets over cultuur en cultuurwaardeering," beweert, dat z.i. de term "op alle terreinen des levens" dient te worden losgelaten.

Deze gewraakte uitdrukking komt voor in de volgende passage:

"En bovendien heeft ons christelijk geloof, omdat het zijn uitgangspunt heeft in God den Schepper van hemel en aarde, een cultureele roeping, en mogen wij de schatten, welke de Almachtige in Zijn wereld heeft neergelegd, niet verwaarlozen.

Wij noemen dit gewoonlijk: op alle terreinen des levens.

Een term, die onder ons burgerrecht verkreeg.

Maar een term, die m. i. door ons moet worden losgelaten.

Omdat gebleken is, dat, hoe goed deze uitdrukking ook bedoeld is, zij is gebezigd als een leuze om veel wereldzin goed te praten, en als een vlag, om verkeerde lading te dekken. Trouwens in den term zelf schuilt eenig gevaar. Door de zonde is het niet mogelijk om God op alle terreinen des levens te dienen, want er zijn terreinen, welke zoo door de boosheid des menschen verworden zijn, dat wij ze moeten loslaten. Die vuil is, dat hij nog vuil worde. Er is ook een voortgaand proces van het kwaad, dat wij niet kunnen stuiten.

Behoort daartoe ook de cultuur?

Wij willen zien."

Van het loslaten van dien term wil Dr. Hepp niet weten.

Wel stemt hij toe, dat de bedoeling van Dr. Dijk te prijzen valt.

"Dr. Dijk, zegt hij, wil voorkomen, dat men onder de leuze 'op alle terrein des levens' veel wereldzin goedpraat."

Dr. Hepp is echter van oordeel, dat Dr. Dijk hierbij den verkeerden weg inslaat. Hij gelooft, "dat die term de uitnemende weergave is van een gedachte, welke nooit door ons mag worden losgelaten."

"Deze term heeft een geschiedenis.

Gelijk men weet, heeft Kuyper hem als leuze opgeheven.

Maar niet als holle, maar als heilige leuze.

Kuyper zag zich na zijn bekeering tot het Calvinisme voor de droeve werkelijkheid geplaatst, dat het vrome volk zich niet interesseerde voor wat buiten het kerkelijke en het godsdienstige lag.

Het liet het overige levensgebied aan de wereld over.

Het trok zich bijna geheel op het religieuze terug.

Met name voor de politiek was het niet warm te krijgen.

En nu heeft Kuiper met profetische bezieling het uitgeroepen: door uw afzijdigheid doet gij Christus oneer aan.

Heel het leven in zijn gansche uitgestrektheid moet voor onzen Koning worden opgevorderd.

Niet alleen de kerk, niet alleen de religie, maar ook politiek, wetenschap, kunst, maatschappij en wat er meer tot het volle, rijke leven behoort.

Hij heeft er den tekst ingehamerd: alles is uwe, doch gij zijt van Christus en Christus is Gods.

En God gaf hem genade, dat zijn woord insloeg."

Dr. Hepp zou niet gaarne op deze leuze terugkomen.

Wij zouden "iets moois van het levenswerk van Kuiper kwijtraken."

Men mag z. i. geen enkel levensterrein aan de wereld, aan den Satan overgeven. Wij mogen geen dualisme invoeren tusschen levensterreinen, waarop Christus wel en waarop Hij niet moet worden verheerlijkt.

Dr. Hepp is echter van oordeel, dat Dr. Kuiper en Dr. Dijk niet precies hetzelfde verstaan onder den term "levensterrein."

Dr. Kuiper verstond er onder de groote terreinen van het religieuze, het ethische, het aesthetische, staat, school, maatschappij, wetenschap, kunst, techniek, huisgezin, opvoeding, onderwijs.

Maar voor Dr. Dijk is 'terrein' niet alleen het terrein zelf, maar ook alles wat menschen er op hebben opgetrokken."

En nu wil Dr. Hepp zich van geen dier terreinen terugtrekken, maar wel wil hij zich beijveren om omver te trekken wat op die terreinen Christus mishaaft. Of om een beeld te gebruiken: "Als iemand een terrein wil koopen, dan zal hij het terrein niet ondeugdelijk verklaren, omdat achteraan, tegen den waterkant, een schuurtje staat, dat een vergaarplaats van malariamuggen is. Hij zal dat schuurtje laten verwijderen of afdoend laten reinigen en de sloot met petroleum of een andere doeltreffende vloeistof bewerken. Doch het terrein laat hij er niet om loopen."

Dr. Hepp stelt zich dat afdoend reinigen van de onderscheidene levensterreinen nog al gemakkelijk voor. Dr. Dijk daarentegen houdt staande, dat sommige levensterreinen zoodanig door de boosheid des menschen verworpen zijn, dat wij ze moeten loslaten. Die vuil is, dat hij nog vuil worde. Dat woord betreft de Schrift op menschen, doch Dr. Dijk op terreinen. Er is ook een voortgaand proces van het kwaad, dat wij niet kunnen stuiten. Dit laatste stemmen wij van harte toe. Er bestaat inderdaad een voortgaand proces van het kwaad, dat niet alleen wij niet kunnen stuiten; maar dat ook niet door God gestuit wordt.

Tusschen Dr. Hepp en Dr. Dijk is het op dit oogenblik derhalve een verschil van opinie betreffende de ver-

banning van het ongoddelijke, dat zich op de verschillende levensterreinen heeft gewaagd. Dr. Dijk houdt staande: het voortgaand proces van het kwaad kan niet gestuit worden en wordt niet gestuit. Dr. Hepp acht het mogelijk, om de sloot, die het breede terrein van het menscheleke leven bepaalt, en die eene vergaderplaats is van malariamuggen, met petroleum of een andere doeltreffende vloeistof te bewerken. Natuurlijk zal hij daarin niet kunnen slagen, indien het waar is, wat Dr. Dijk zegt, namelijk, dat het immers voortgaand proces van het kwaad niet te stuiten is. Wat Dr. Hepp in dat geval zou doen, zegt hij niet. Misschien zou hij het terrein dan ook ontruimen, gelijk Dr. Dijk zulks wil.

Wij hebben ons bij het lezen van deze gedachtenwisseling van genoemde doctoren verheugd met beving. Het verblijdde ons te mogen hooren van Dr. Dijk, dat het proces van het immer voortgaand kwaad niet wordt gestuit. In dat opzicht gaan wij geheel met hem mee. Er bestaat geen petroleum of eenige andere doeltreffende vloeistof om de terreinen van het menscheleke leven hier op aarde te reinigen van de malariamuggen der zonde en van het verderf. Doch, en dit moet ons ook van 't hart, al gven wij nu vervolgens ook toe, dat ook de terreinen onder den vloek liggen en het eene terrein wellicht zelfs meer dan een ander gebied, dat die terreinen alszoodanig toch neutraal zijn, dat is, die zijn niet zedelijk van aard; maar het kwaad schuilt in de menschen. En in die menschen wordt het proces van het immer voortgaand kwaad niet gestuit. Daarom behoeven we om dat proces van voortgaand kwaad, dat wij niet kunnen stuiten, en dat ook niet gestuit wordt, dan ook geen terrein te verlaten; maar wel moeten wij op elk gebied en in elke sfeer en relatie leven uit een eigen geestelijk levensbeginsel: het beginsel der wedergeboorte. En aangezien de onwedergeborene niet uit dat beginsel kan leven, daarom is er op geen enkel gebied wezenlijk sprake van samenwerking tusschen Gods volk en de wereld. Die twee verschillen in levenswortel. Wij moeten het leven dan ook niet indeelen naar terreinen, maar naar beginselen. En dat doende, krijgen wij geen ascetisme, maar geestelijke zedelijke antithese.

Om deze onze voorstelling evenwel heeft de Christelijke Gereformeerde Kerk ons uit hare gemeenschap gebannen. En nu bemerkende, dat Dr. Dijk noch Dr. Hepp eene betere voorstelling vermag te geven, en tevens onderling verschillen, en vreezende, dat zij hunne respectieve lijnen consequent zullen blijven volgen, zoo lazen wij hunne uitwisseling van gedachten met een bevend hart. Wij vreezen het ergste voor die broeders, althans voor den zwakkere van die twee.

Waarom kunnen wij toch niet allen samen strijden uit het gemeenschappelijk beginsel der wedergeboorte op alle terreinen des levens?

H. D.

40. Eene leugen is als een sneeuwbal: hoe langer men hem rolt, hoe grooter hij wordt.

DE VERBONDSGEDACHTE THEOLOGISCH BESCHOUWD

Gereformeerden zijn Godgeleerden. Hunne wetenschap is Godskennis; hunne leer is theologie. Formeel en materieel is de Gereformeerde beschouwing theologisch. De Gereformeerde zoekt den Schepper te kennen uit Zijne werken en de Schepping te doorschouwen in hare Godsopenbaring. Uitgaande van de Schriftuurlijke gedachte, dat alle dingen, in schepping en herschepping, niet slechts in hun oorsprong en bestaan, maar tevens in hunne saamhoorigheid, geschiktheid, doelmatigheid en eindbestemming, uit, en door, en tot God zijn, tracht hij het voorwerp van zijn onderzoek allereerst en allermeeft te verstaan in zijne fundamentele betrekking tot den HEERE God. De Schepping is hem openbaring Gods. Het rijk der schepselen biedt hem een afdruk van iets, dat in God volle goddelijke realiteit bezit. Dat goddelijke reële poogt hij door studie van de openbaring daarvan in de Heilige Schrift en in de Schepping en naar de maat van zijn eigen bevattingsvermogen recht te kennen. Dat bepaalt tevens zijne methode. Zijne wijze van werken is theologisch. Het schepsel is hem geen maatstaf voor zijne Godsbeschouwing; doch hij zoekt omgekeerd de geschapene dingen te verklaren uit hun Oorsprong en Formeerder. Hij laat zichzelve in alles bepalen door God. Hij is theoloog.

Wetende b.v., dat, naar Paulus' woord, uit den Vader van onzen Heere Jezus Christus al het geslacht in de hemelen en op de aarde genoemd wordt; zoo verkondigt hij als geloofswetenschap, dat het eigenlijke vaderschap in God gevonden wordt. Daarvan is alle vaderschap onder de schepselen een creatuurlijke afdruk. Betreffende de idee *vader* mogen we derhalve niet uit iets in den mensch besluiten tot iets in God; maar moeten wij in ons staan naar ware kennis de omgekeerde orde volgen. Vader is eigenlijk God. In goddelijken huishoudelijken zin genereert de eerste persoon, de Vader, den tweeden persoon, den Zoon. God-Drieëinig is Vader der Schepping. Ook is de God des welbehagens de Vader van onzen Heere Jezus Christus. Terwijl eindelijk de Verbonds-God door de herschepping des Geestes de Vader is van het Israël Gods. En in dat veelvoudig vaderschap Gods wortelen alle andere betrekkingen tusschen Vader, Zoon en Heiligen Geest, Schepper en Schepping, en de schepselen onderling. Voor het betrekkelijke en gelijkvormige in het creatuur vindt men het absolute en oorspronkelijke in God. God Zelf is de verklaring der dingen.

Dat geldt ook in betrekking tot de verbondsgedachte. Het verbond bezit volle goddelijke realiteit in God. God is Verbonds-God. Hij is zulks niet slechts naar den raad zijns willens in zijne relatie tot het schepsel, maar allereerst in Zichzelve, krachtens eigene natuur. Het innerlijke huishoudelijke leven van de Heilige Drieëenheid is een vriendschapsverbond tusschen Vader, Zoon en Heiligen Geest. Van dat goddelijk verbondsleven is alle creatuurlijk verbondsleven beeld en afdruk. Het liefdeleven Gods is de wortelgrond voor alle verbondsbetrekking en

-gemeenschap tusschen Schepper en schepsel en de schepselen onderling. De absolute verbondsgedachte ligt verborgen in de onnaspeurlijke diepten van het leven der Heilige Drieëenheid.

Nooit zal het dan ook gelukken de verbondsgedachte in al hare diepte te peilen. Doch dat ontslaat ons niet van de plicht om de verbondsidee bij benadering theologisch te omschrijven. Schepsel zijnde, blijft onze kennis altijd menschelijk, en gebonden aan het creatuurlijke; maar dat verhindert ons niet, om ons uitgangspunt zuiver te stellen en theologisch te werken. Al is het ook, dat wij in onze beperktheid niet kunnen geraken tot een volkomen doorgronden van het onbegrijpelijke originele in God aan de hand van een afdruk daarvan in het schepsel; daarom is het toch wel te verstaan, en is elke andere voorstelling zelfs onlogisch, dat het oorspronkelijke van een geschapen beeld in den Schepper gevonden wordt, alsmede, dat men zonder kennis van het absolute het relatieve niet recht kan verstaan. Tot recht verstand van de verbondsgedachte zijn wij derhalve op den Verbonds-God aangewezen. Slechts inzooverre wij Gods verbondsleven zuiver verstaan, zullen we ons eigen leven daarnaar kunnen inrichten, en een juiste voorstelling kunnen vormen van de teekenen en zegelen van het genadeverbond: doop en avondmaal. In dogma-historischen zin heeft de Kerk de sacramenten veel meer van de menschelijke zijde bezien, dan zuiver theologisch doorschouwd, tot schade o. i. van de zuivere ontwikkeling der leer en het geestelijke leven der Gemeente; daarom is het, inzonderheid in betrekking tot de doopskwestie in haar huidige stadium van ontwikkeling, schier gebiedend noodig, dat we ons thans nader theologisch indenken op de verbondsgedachte.

Dat doende, merken we allereerst op, dat het betrekkelijk gemakkelijk is in te zien, dat alle relatie, wederkerige actie en onderlinge gemeenschap tusschen de drie personen in het goddelijke Wezen, namelijk: Vader, Zoon en Heiligen Geest, noodwendig moet zijn en geschieden en plaatshebben naar den aard des verbonds. Immers, naar Gereformeerd belijden, is God één in Wezen, doch naar personen drie. Die drie personen nu zijn allen gelijkelijk hetzelfde goddelijke wezen deelachtig, en in hunne persoonlijke zelfstandigheid zijn zij elkanders gelijken; maar in hunne individuele personele eigenschappen zijn ze onderling verscheiden. Daaruit volgt, dat hunne wezenseenheid samenstemming geeft, de gelijke zelfstandigheid der personen om overeenkomst vraagt, terwijl de verscheidenheid hunner individuele personele eigenschappen de mogelijkheid biedt voor de allerhoogste gemeenschap en samenwerking. De verbondsgedachte ligt hier voor 't grijpen. Iets anders dan een verbondsmatig liefdeleven laat zich bij God niet denken. Immers, de eenheid des wezens bant alle gedachte aan gedeeldheid of scheidbaarheid, de gelijk zelfstandigheid der personen gedooft geen zweem van overheersching of dwang, en de onderscheidenheid van de individuele personele eigenschappen sluit elke voorstelling van eenvormigheid en gelijkvormigheid ten

eenenmale buiten. De wezenseenheid der gelijke zelfstandige personen en de verscheidenheid hunner individueele eigenschappen geven eeuwige volmaakte goddelijke harmonie. Het liefdeleven Gods, opwellende uit de onnaspeurlijke diepten des wezens, en door Vader, Zoon en Heiligen Geest gewild, stort zich uit in de veelvuldigheid van de vormen der individueele personeele eigenschappen, vertoonende in de heerlijkste kleurschakeering den vollen rijkdom van de eeuwige vriendschap des Drieëenigen. De leer van de Heilige Drievuldigheid eischt zulk eene voorstelling van het innerlijke huishoudelijke leven van liefde en vriendschap van den God des verbonds.

Verder ligt dan ook de gedachte voor de hand, dat bij alle uitgaande daden Gods er iets van dit verbondsmatig vriendschapsleven des Drieëenigen naar buiten moet openbaar worden. Want wel zijn deze uitgaande daden, wij stemmen dit volgaarne toe, vrije en gewilde, — absolute noodzaak bestaat er niet bij God —, maar desniettemin zijn ze daden van Zelfopenbaring Gods. En dat zijn ze niet toevalligerwijs, omdat elke daad den dader openbaar maakt; doch dewijl God Zich metterdaad in de werken zijner handen heeft willen openbaren. Daarin schuilt juist het doel der Schepping. Zij is middel voor de Zelfopenbaring van den Verbonds-God. En waar nu de absolute verbondsgedachte in Gods eigen natuur en levenswijze gegrond is, en van God Zelf gewild is, daar moet noodwendig alle openbaring, wijl zij niet anders zijn kan dan Zelfopenbaring van den Drieëenige, ook naar de intentie en het oogmerk Gods, openbaring zijn van den God des verbonds. De Schepping vertoont ons een afdruk van de absolute verbondsidee in den Schepper. En ofschoon we nu niet stellen, dat God Zich, scheppend en herscheppend, in Zijne Zelfopenbaring uitput, zoo zullen we toch zeker wel moeten aannemen, dat er in alle creatuur, doch inzonderheid in het hoogste schepsel, wijl God den mensch naar Zijn beeld schiep, trekken van overeenkomst gevonden worden met zijn Formeerder, en dat dit bijzonder geldt van zijn verbondsrelatie en -gemeenschap met den Drieëenige. De mensch is verbondsmensch, en vertoont alszoodanig het beeld van den God des verbonds. In den mensch vindt de verbondsgemeenschap tusschen Schepper en schepsel haar hoogtepunt. Door den band des verbonds laat God zijn eigen absoluut verbondsmatig leven natrillen in het creatuurlijke; en door de trekking van dien band weerkaatst de mensch in zijn leven Gods leven. Ter laatster instantie is de band des verbonds, die den Verbonds-God en den verbondsmensch samensnoert, zuiver geestelijk-zedelijk van aard. In die verhevenste gemeenschap doet het verbond den Verhevene en den nederige als vrienden samenwonen. Daarin komt de verbondsgedachte ten volle tot haar recht.

Naar de verbondsgedachte zijn God en mensch vrienden. Op de gemeenschap der vriendschap met God is de mensch aangelegd. Daarin vindt hij zijne bestemming. Waarlijk rusten kan hij slechts in de gemeen-

schap der vriendschap met zijnen God. Wel kan hij als geestelijk-zedelijk wezen in zijn eigen tegendeel omslaan, en worden daardoor in zedelijken zin een bondgenoot en vriend van satan; maar ook dan verraadt hij nog steeds in zijn formeel verbondsmatig leven zijne afkomst, natuur en bestemming. Dus vormt de verdoemde in de hel eene volstreckte tegenstelling met den mensch Gods in het rijk der heerlijkheid. In den mensch Gods, tot alle goed werk volmaaktelijk toegerust, is de verbondsgedachte in positieven zin gerealiseerd. Naar de mate zijner bevatting trilt in hem na het leven der vriendschap van den Drieëenige. De God der vriendschap wordt door hem gekend, gesmaakt, weerspiegeld, gereflecteerd. Hij reageert van ganscher harte, van ganscher ziele, van ganschen gemoede en met alle krachten op de hem doordringende, bekwamende, opwekkende en uitlokkende vriendschapsactie van den Eeuwige. Gods vriend is uit, door en tot God; ook in de uiting zijner vriendschap. God werkt in hem het willen en het werken, naar Zijn welbehagen. Gods vriend is product van Gods vriendschap. God heeft Zich den mensch als Zijn vriend gedacht; wil hem als Zijn vriend; doet hem Zijn vriend zijn, en als Zijn vriend leven en handelen. Gods vriend is Godes. God heeft hem gewrocht om Zijns zelfs wil. In hem bereikt de Zelfopenbaring Gods haar hoogtepunt.

In het verbond met den mensch vindt God den uitnemendsten vorm voor de openbaring en schenking zijner vriendschap. Het vriendschapsverbond toch verheft de wederkeerige levensverhouding en -gemeenschap tusschen God en mensch tot de hoogste orde en grootste innigheid. In geen andere relatie dan die van vriend Gods zou de mensch ooit op volmaaktere wijze kunnen verkondigen de deugden desgenen, die hem riep uit de duisternis tot Zijn wonderbaar licht. Uit dit oogpunt bezien, is het verbond middel voor God Zelf. Het dient Hem in Zijne allerhoogste Zelfopenbaring, en tot verheerlijking van Zichzelven. God wil het verbond om Zijns zelfs wil. Dat is een goddelijk souverain willen. Gelijk de gansche Schepping, zoo moet ook Gods verbond met den mensch worden verklaard uit eene vrije wilsdaad Gods. Wel is het verbond gegrond in Gods eigene natuur, maar daarom is het niet minder vrucht Zijns willens. Wij mogen Gods souvereiniteit dan ook niet stellen tegenover Gods liefde, zooals in niet-Gereformeerde kringen zoo dikwijls geschied. Maar wel mogen wij er nadruk op leggen, dat aan deze souverain-vrije wilsdaad Gods niets kouds of ongevoeligs kleeft. Het kan toch immers niets anders dan goddelijk-goed geheeten worden, dat God Zich heeft willen openbaren in zijn eigen goddelijk-goed liefdeleven; ook niet, als Hij zulks antithetisch doet. Immers, God is goed, zelfs in onderscheiding van alles, wat niet God is; waarom zou Hij zulks niet mogen openbaren? Doch het mag geen oogeblik uit het oog verloren worden, dat God Zichzelven heeft willen openbaren in zijn eigen leven van goddelijke liefde en vriendschap om Zijns Zelfs wil. Wordt dit vergeten, dan handelt men niet meer theologisch, maar gaat

ongemerkt over op de anthropologische lijn. Zonder het te willen, velt men dan een oordeel over God, naar den maatstaf van den mensch. Dat nu mag niet. God is God. Hij zoekt Zichzelf. Ook in zijne openbaring van Zichzelven als Verbonds-God en in zijn goddelijk verbondsleven bedoelt Hij Zich Zelfen, zelfs inzonderheid in zijne relatie en gemeenschap tot en met den mensch. Doch dit verandert niets aan het feit, dat dit soeverein willen van den God des verbonds is een willen openbaren en verheerlijken van het leven der vriendschap van den Drieëenige, en dat zulk willen geheel gehuld is in den gloed der liefde. Zalig hij, die in die liefde mag deelen!

Deze wille Gods omvat ook de vormen des verbonds, en verder alle middelen en wegen voor de volkomene verwezenlijking van de verbondsgedachte. Ook de verwezenlijking van het verbond is Godes. En zij openbaart niet minder dan de verbondsgedachte alszoodanig het liefdeleven Gods. Dit geldt allereerst van den overgang van het verbond uit den oorspronkelijken vorm in het Paradijs in dien van het genadeverband na den val. Theologisch beschouwd, wilde God ongetwijfeld den dieperen weg door den val en de wederoprichting des menschen voor de volkomenste ontplooiing Zijner verbondsgedachte; opdat des te heerlijker zou uitschitteren het leven der vriendschap van den Drieëenige. Hij bood gelegenheid voor bijzondere werking van Gods liefde. In dien weg kon uit den raad des vredes: de overeenkomst tusschen de drie personen in het goddelijke Wezen ter verlossing des menschen, ons allereerst Gods eigen liefdeleven tegenstraffen. In de diepte van den weg van den val en de wederoprichting van den mensch wordt vóór alle andere dingen openbaar, hoe lief Vader, Zoon en Heilige Geest elkander hebben. En juist daarin schijnt te schuilen de verklaring voor Gods wil in dezen. Want immers die onderlinge liefde der goddelijke personen zal in verband met 's menschen zonde en verlossing toch wel het meest geprezen worden door al de gezaligden in het rijk der heerlijkheid. En het is juist die liefde Gods, die eene grenzenloze liefde ontsteekt in de harten der verlostten. Zeker, het lied der Herschepping overtreft wel in innigheid het lied der Schepping, omdat de wedergeboorte dieper inleidde in de liefde Gods; maar de jubeltoon betreft toch de liefde, zooals die in God is, en in de verlossing des menschen openbaar wordt. De verlostte ziel bewondert God in Zijn Zelfopenbaring en Zelfrechtvaardiging vanwege satans laster en de versmading des menschen. God kennende, zooals Hij waarlijk is, omhelst zij Hem, en looft Hem met hart en stem. En zóó bezien, wordt ook Gods genadeverbond met den mensch in Christus doorzichtig. In historischen zin is dat verbond middel tot de verwerkelijking van de eigenlijke verbondsgedachte. Het is gefundeerd in de overeenkomst van Vader, Zoon en Heiligen Geest; welke op haar beurt wortelt in het eigen liefdeleven van den Verbonds-God, en bedoelt de openbaring en verheerlijking van hetzelfde. Daarom ook kan het niet falen.

Christus en de Heilige Geest moeten uit een theolo-

gisch oogpunt eveneens verklaard worden uit den wil van den God des verbonds. Alleen bij die beschouwing kan de taal der Heilige Schrift in dezen worden verstaan. God heet dan de Vader van onzen Heere Jezus Christus, de Knecht des HEEREN is gegenereerd en van eeuwigheid gezalfd en de Geest van Christus wordt afgebeden van den Vader en uitgestort door den verhoogden Middelaar. — Hetzelfde geldt van de wedergeboorte, het geloof, de volharding en de verheerlijking, en van den strijd en de overwinning van Gods volk. Ook dat volk is in oorsprong en bestemming des HEEREN. Het is Godes, vrucht van Gods willen. En al is ten slotte de wil van God in de verwerping eenigszins anders dan in de verkiezing; daarom wil Hij die niet minder dan deze. Dit anders te stellen ware geheel ontheologisch. Het zou ons niet slechts van de Gereformeerde lijn afvoeren, maar ons tevens op heidensch-wijsgeerig gebied doen overgaan. God verwezenlijkt zijne verbondsgedachte naar zijnen eeuwigen raad van verkiezing en verwerping. Dat is duidelijk uit de openbaring. En ook die openbaring is Zelf-openbaring Gods. Gods raad wortelt in God Zelf, in den God des verbonds. Of wij het verstaan of niet, doet aan de zaak niets af of toe; maar wij loopen theologisch zuiver, als wij staande houden, dat God ook zijnen eeuwigen raad gewild heeft om Zijns Zelfs wil. Strikt genomen, staat de zaak altoos zóó, dat het door God gewilde moet verklaard worden uit hetgeen Hij is, en betreffende Zichzelven wil openbaren. En dit geldt zeker niet het minst van zijne eeuwige praedestinatie, van de verkiezing en verwerping beide. Dit punt is zeker wel eene afzonderlijke bespreking waard. Wij zullen daar nader op ingaan, als we de aandacht zullen vestigen op het antithetische karakter van de Zelf-openbaring van den God des verbonds. Feit is, zooals ons later zal blijken, dat niet alleen de Schrift gewaagt van eene eeuwige verkiezing en verwerping, van eene antithetische Zelf-openbaring Gods in Zijn eeuwig voornemen in betrekking tot het eeuwig lot Zijner geestelijke zedelijke schepselen; maar dat Schrift en Schepping beide ons zeer overvloediglijk het antithetische karakter van Gods Zelf-openbaring betreffende het gansche schepsel doen kennen. Thans gaan wij daar echter niet nader op in. Voor het tegenwoordige maken wij in verband hiermede nog slechts deze opmerking, dat het antithetische karakter van de Zelf-openbaring Gods bijzonder aan het licht treedt in de historische uiteenrukking van het organisch verband van het menschen geslacht in de historische verwerkelijking van de verbondsgedachte in de kinderen des lichts en die der duisternis. De bespreking van die historische realiseering moeten we voorloopig laten rusten; maar we moeten er hier toch even op wijzen, dat die uiteenrukking van ons geslacht voor God middel is voor de volle openbaring en verwezenlijking van zijne eigenlijke verbondsgedachte. En dat doet ons zien, dat God Zich de verbondsgedachte antithetisch heeft gedacht. Gods vriendschap werkt antithetisch, in den Verbonds-God en in den verbondsmensch, en naar Gods wil.

Daarom moet inzonderheid ook onder Gods wil betrokken worden de organische samenhang van ons geslacht. Al de samenvoegselen van hoofd en leden, van ouders en kinderen, alsmede van kerk en wereld, zijn voor God middelen ter verwezenlijking van Zijn verbond. Historisch toch volgt die verwerkelijking allerwege de organische lijnen: in den enkeling en in de geslachten, positief in de kerk en negatief in de wereld. De realiseering draagt een antithetisch karakter. God schiep den mensch organisch en in organisch verband. Daarom leeft hij organisch. En daarom bereikt de menschheid hare volkomenheid in en door al de onderscheidene individuen van ons geslacht. Met de voortschrijding nu van de organische ontwikkeling van het leven van ons geslacht houdt de realiseering van de verbondgedachte gelijken tred. Daar moet terdege op worden gelet. Adam was niet slechts de zedelijke vertegenwoordiger van al de menschelijke personen; zoodat de schuld van zijn eerste zonde hun wordt toegerekend. In Adam vinden we ook het beginsel der menschheid. Adam is ons organisch hoofd. Daarom worden wij niet slechts als menschelijke personen met schuld geboren en onderworpen aan de verdorvenheid; maar volgens Ps. 51:7 worden alle menschelijke individuen in ongerechtigheid en in zonde ontvangen en geboren. Gevolg van dit laatste is, dat alle menschelijke individuen, krachtens hunne gemeenschap aan de wortelzonde van hun organisch hoofd, metterdaad zondigen en de zonde van ons geslacht tot ontwikkeling brengen. Op deze organische ontwikkeling, niet alleen van de zonde, maar van alle dingen, is tot nog toe niet genoegzaam gelet. Men heeft, vooral van Gereformeerde zijde, veel sterkeren nadruk gelegd op de toerekening van Adams schuld aan alle menschelijke personen in hem begrepen dan op den organischen samenhang van hoofd en leden, oorspronkelijke wortelzonde en de daaruit opspruitende actueele zonden van de onderscheidene menschelijke individuen. De juridische zijde der zaak werd ontwikkeld; voor de organische gemeenschap had men minder oog. In den Catechismus vindt men dit nog niet; doch later werd zulks meer het geval. Ook dit machtig veld van studie zullen we thans echter niet kunnen betreden. Doch de organische gedachte moet ook vooral in betrekking tot dit punt worden ontvouwd. Want de organische gedachte is voor de verbondsidee onmisbaar.

In verband met de zonde moet hier echter nog even worden vermeld, dat de Gereformeerden de dadelijke zonden dikwijls trachten te verklaren uit de erfsmet. Dit nu kan o. i. onmogelijk. Smet en actueele zonde zijn eigenlijk geheel ongelijke begrippen. Wel kan men bij de zonde onderscheiden tusschen schuld en smet; maar ter verklaring van de verscheidenheid en ontwikkeling van de zonde in ons geslacht in de individueele menschen kinderen moet men uitgaan van den organischen samenhang tusschen Adam en alle zijne nakomelingen. Adam is geslachtshoofd der menschheid. Wij zijn een organisme. Doch wij zijn niet gelijk aan een boom, zooals wel eens wordt voorgesteld, waarvan de stam behouden blijft en de takken verloren gaan, zoodat God een ge-

schonden menschdom zou overhouden; maar veelmeer aan een bosch uit éénen boom gesproten. De enkele boomen van zulk een bosch zijn dan niet slechts zelfstandige boomen, maar ook individuen, die op onderscheidene wijzen het leven van den stamboom voortzetten en ontwikkelen. Zij hebben gemeenschap aan zijne natuur. Is nu die natuur in den stamboom verdorven, het leven in dien wortel wild, dan zal zulks ook het geval zijn in al de boomen van het bosch; en wel zóó, dat elke individueele boom eene bijzondere kant daarvan vertoont, waardoor het wilde leven van het bosch volkomen wordt. En ook kan dan vervolgens door inenting op zoodanige wijze nieuw leven worden aangebracht, dat het bosch herschapen wordt, schoon zeer vele niet-ingeënte, maar wild gebleven boomen ten vure zullen moeten worden gedoemd. Dit beeld nu is toepasselijk op ons geslacht. Het menschdom is een organisme. De onderscheidene leden daarvan zijn én zelfstandige personen, deelende in Adams schuld, én onderling op duizendvoudige wijze verschillende individuen, die organisch gemeenschap hebben aan de wortel-zonde van hun geslachtshoofd Adam.

Met opzicht tot dit laatste draagt de zonde van ons geslacht een organisch karakter. En zulks geldt diensengevolge ook van het leven in de zonde, van de werking van vloek, dood, verderf, de verleiding; ook van de verlossing, het geestelijke leven, en van de ontwikkeling van alle dingen, positief en negatief, en langs antithetische lijnen.

Op het antithetisch karakter van Gods Zelf-openbaring letten we de volgende keer.

H. D.

"Alone with God!" The keynote
This of every holy life,
The secret power of fragrant growth
And victory over strife."

Righteousness is the opposite of sin, and as the reference to God is inseparable from the conception of sin, so the reference to God is in precisely the same manner inherent in the idea of righteousness. To put it very plainly: If there were no God to see and judge and punish, one might perhaps still continue to speak of good and evil, meaning thereby what is beneficial or injurious, subject to the approval or disapproval of men, but it would be meaningless to speak of sin on such a supposition. And so, by equal reasoning, while what is commonly called good might without the existence of God be conceivable in the world, yet it could not properly bear the name of righteousness, for the simple reason that, in order to deserve this name, according to the Biblical way of thinking, it needs first to be placed in the light of the divine nature, the divine will, the divine judgment.

Dr. G. Vos, Grace and Glory, Grand Rapids, 1922, pp. 43, 44.

EVIL OR PRONE TO EVIL?

And God saw that the wickedness of man was great in the earth, and that every imagination of the thoughts of his heart was only evil continually. —Gen. 6:5.

... For the imagination of man's heart is evil from his youth. —Gen. 8:21.

The two passages of Scripture, when read in their proper context, would at first sight appear to stand in irreconcilable contradiction with relation to each other. Both, indeed, announce the total depravity of the natural man in strongest terms. The imagination of man's heart is evil from his youth up. Every imagination of his heart is only evil continually. In regard to their doctrinal contents both passages teach the very same truth and they perfectly agree in this respect. But when we take into consideration the connection in which each of these passages appears it seems that they cannot be harmonized with each other. For in the first passage the Lord evidently announces the ground upon which He will send the flood and destroy the earth and all flesh; while in the second passage He expresses the same truth, but now apparently as a ground for His determination not to destroy the earth by a flood anymore.

A closer examination of the two passages, however, will convince us, that this contradiction is only apparent. The text in Gen. 6:5 expresses the historic condition of the first world as the basis upon which God will execute final judgment in the flood. It expresses, as Calvin has it: "that the world had then become so hardened in its wickedness, and was so far from any amendment, or from entertaining any feeling of penitence, that it grew worse and worse as time advanced; and further that it was not the folly of a few days, but the inveterate depravity which the children having received, as by hereditary right, transmitted from their parents to their descendants." The depravity of the human race was the basis of the judgment of God upon the world. It stands to reason that the same fact of the universal and total depravity of the race cannot serve as the ground on which the Lord would refrain from executing judgment. neither is such the meaning of Gen. 8:21. If we will study the context closely we will discover soon that the Lord in determining that He would destroy the world no more by a flood, was motivated by radically different considerations. We read: "And Noah builded an altar unto the Lord; and took of every clean beast, and of every clean fowl and offered burnt offerings on the altar. And the Lord smelled a sweet savour; and the Lord said in His heart, I will not again curse the ground any more for man's sake; for the imagination of man's heart is evil from his youth; neither will I again smite anymore every thing living as I have done." vss. 20, 21. The meaning is plain. God smelled the sweet savour of Noah's sacrifice and upon this He determines not to curse the ground any more. It is His covenant with Noah which He remembers. For the sake of that covenant, and for the

sake of His covenant-people in the world, therefore, He determines that the world shall not again be subjected to such awful upheavals as had just been witnessed in the deluge. For man's sake He would destroy the world again and again. For the imagination of man's heart is only evil, evil from his youth up. If there were no other consideration, therefore, the only thing man might expect would be a repetition of the catastrophe that had been visited upon the first world. But it is the consideration of His covenant and the motive of His covenant-love that constitutes the ground in the Lord for the resolution not to destroy and curse the ground and every living thing anymore, as long as the earth remaineth.

In the meantime, the texts quoted above contain very clear and strong statements with regard to the ethical and spiritual condition of the natural man, which in the present times and under present conditions we cannot pass by without a word of comment. Calvin rightly makes the remark in his commentary on Gen. 6:5: "Nevertheless, though Moses here speaks of the wickedness which at that time prevailed in the world, the general doctrine is properly and consistently hence elicited. Nor do they rashly distort the passage who extend it to the whole human race." In other words, the texts do not only inform us concerning the spiritual condition of the human race at that time, but they constitute a proper basis for the general doctrine of the universal and total depravity of the human race at every age. But if such be the case, words like these afford no comfort at all for those philosophers in our churches, who speak of all kinds of good in the lives of natural men. If *every* imagination of the thoughts of the natural man's heart is *only evil continually* and that *from his youth up*, how would these philosophers possibly justify their position, that nevertheless this natural man, with that depraved heart, that produces nothing but evil thoughts and evil imaginations, and that continually, uninterruptedly from his youth up, does still much that is good before God? Yet, thus it is proclaimed by many, that, alas, occupy a prominent position in the church. When Dr. Beets was cross-examined in court on the question of the Reformed conception of total depravity, he said, with reference to all men: "All our works are tainted with sin" and he compared the natural man to a good apple with rotten spots. And Dr. Bouma, who is supposed to indoctrinate our young men that prepare themselves for the ministry, interrogated by the attorney and asked whether the natural man always sinned answered: "Absolutely not." Rev. VanderMey wrote in his protest against us to the consistory (we translate):

"Certainly I believe with our Catechism that we are prone by nature to hate God and our neighbor, and that we are inclined to all evil.

"But here we surely have a valuable distinction which may never be lost sight of. Not all sinners hate God and their neighbor consciously and with a decided heart. Through God's common grace sin does not come to full manifestation, but with many, if not with most people,

it remains a germ, a seed, a propensity. Through this same grace of God there is in the world still mercy and love of the neighbor."

The "valuable distinction," then, is that most men are not really evil but that there is a germ, a seed of evil in their hearts. All men do not really hate God and their neighbor, but their nature shows a propensity, an inclination to hate, while most men really love!

Synod had this before her. The committee considered this document. Dr. De Jong and Prof. Berkhof were of the committee that considered this protest carefully, discussed it, advised concerning its contents. They approved of these statements, passed them on as good Reformed doctrine and as the truth of Scripture and advised Synod to express "that God by the general operations of His Spirit exerts such an influence on man that he can do civic good."

H. J. Kuiper writes:

"We may conclude, therefore, that the sinner is able to perform civic righteousness, outward good. He can perform *deeds* which, as deeds, are in conformity with God's law. He can do good to his fellow men, even though this does not proceed from a believing and thankful heart. He can be honest in his dealings, true to his promise, faithful to his marriage-vow, kind to his neighbors, temperate in his habits. It will not do to say that all this is sin and nothing but sin in God's sight. Christ, the Holy One, calls it 'doing good' *

"Our second conclusion is that the unconverted is able not only to perform *deeds* which conform to God's law, but that he also has certain desires and impulses which are good and from which his good deeds spring."*

"Sinners do good to their friends and love their friends. Christ calls that good."*

And this he preached in his church!

We conclude, then, that it is become the doctrine in the Christian Reformed Churches, that the natural man has a propensity, an inclination to evil, but that actually he is not really evil. There is a germ of evil in his nature, but his entire nature is not corrupt as an actual fact!

We will not now take the trouble to investigate what a terrible corruption this is of our Reformed Standards, which teach that we are so corrupt that we are wholly incapable of doing any good and inclined to all evil, which teach that the natural man with his natural light cannot only never come to any saving knowledge of God, but that also in things natural and civil he corrupts it and pollutes it and holds it under in unrighteousness. Thanks to the Lord, our people are again beginning to study the Reformed Confessions for themselves and are well able to discern their clear light in this respect from the philosophy of blind leaders.

But we will call attention to the contrast between this philosophy and the texts quoted above.

Evil or prone to evil?

That is the question involved.

And the text says that every imagination of man's

heart is only evil continually and that the imagination of his heart is evil from his youth up.

Here there is no mention of a seed or germ in the heart, or of a propensity or inclination of our nature. It speaks of the heart of every human being in action. It speaks absolutely and exclusively. It teaches that whenever the human heart is in action, produces thoughts and imaginations, the action is always evil, continually. It does not speak of man in the abstract, but in the concrete; it does not philosophize about a certain condition man might be in if it were not for other conditions intervening, but of every man of flesh and blood coming into the world as he actually exists. And it leaves no room for good deeds and desires and impulses. It pronounces the natural man evil from head to foot, from birth till death, from Adam till the second advent.

Evil or prone to evil?

That is the question.

And if you will not take my word for the proper explanation of this text, I feel confident that you will listen to Calvin. Surely, even our opponents, that speak of propensities and germs and seeds of evil, will change their mind and be converted from their error, when John Calvin speaks. Well, then, listen to his comment on Gen. 8:21:

"Moreover, since God here declares what would be the character of men even to the end of the world, it is evident that the whole human race is under sentence of condemnation, on account of its depravity and wickedness. Nor does the sentence refer only to corrupt morals; but their iniquity is said to be an innate iniquity, from which nothing but evils can spring forth. *I wonder, however, whence that false version of this passage has crept in, that the thought is: prone to evil; except, as is probable, that the place was thus corrupted, by those who dispute too philosophically concerning the corruption of human nature.* (I underscore.) Calvin refers here to the vulgate which translates: *Sensus enim, et cogitatio humani cordis in malum prona sunt*; "The understanding, indeed, and the imagination of a man's heart are inclined, prone to evil." H. H.) It seemed to them hard that man should be subjected, as a slave of the devil, to sin. Therefore, by way of mitigation, they have said that he had a *propensity* to vices. But when the celestial Judge thunders from heaven, that his thoughts themselves are evil, what avails it to soften down that which, nevertheless remains unalterable? Let men, therefore acknowledge, that inasmuch as they are born of Adam, they are depraved creatures, and therefore can conceive only sinful thoughts, until they become the new workmanship of Christ, and are formed by His Spirit unto a new life. And it is not to be doubted that the Lord declares the very mind of man to be depraved, and altogether infected with sin; so that all the thoughts which proceed from thence are evil. If such be the defect in the fountain itself, it follows that all man's affections are evil, and his works covered with the same pollution, since of necessity they must savour of their original. For God does not merely say that men sometimes think evil; but the language is unlimited, com-

prising the tree with its fruit. Nor is it any proof to the contrary, that carnal and profane men often excel in generosity of disposition, undertake designs apparently honorable, and put forth certain evidences of virtue. For since their mind is corrupted with contempt of God, with pride, self-love, ambition, hypocrisy and fraud; it cannot be but that all their thoughts are contaminated with the same vices. Again, they cannot tend toward a right end: whence it happens that they are judged to be what they really are, crooked and perverse. For all things in such men, which please us under the colour of virtue, are like wine, spoiled by the odor of the cask. For, as was before said, the very affections of nature, which in themselves are laudable, are yet vitiated by original sin, and on account of their irregularity, have degenerated from their proper nature; such are the mutual love of married persons, the love of parents towards their children and the like. And the clause which is added, "from youth," more fully declares that men are born evil; in order to show, that as soon as they are of an age to begin to form thoughts, they have radical corruption of mind. Philosophers by transferring to habit what God here describes to nature, betray their own ignorance. And no wonder; for we please and flatter ourselves to such an extent, that we do not perceive how fatal is the contagion of sin, and what depravity pervades all our senses. We must, therefore, acquiesce in the judgment of God, which pronounces man to be so enslaved by sin, that he can bring forth nothing sound and sincere."

Once more, brethren that speak of the good of natural man: what is it, evil or prone to evil, corrupt or a propensity to corruption, a germ or actual hatred and iniquity?

We say, that the Word of God does not teach your deceiving philosophy concerning the natural men. We say, that as long as you thus teach as you do you are misleading the people you are called to instruct.

And you are responsible. You directly contradict the plain teaching of the Word of God.

But if you will not take my statements, will you subscribe to the above quotation from Calvin? It will change your preaching and teaching. And it will be to the good of Christ's church.

H. H.

Wat afvalt van den hoogen God
Moet vallen.
Eenzelfde deel, eenzelfde lot
Voor allen,
't Gezin, 't geslacht, het volk, de staat,
De kleinen en de grooten.
Verlaten wordt, wat God verlaat,
Wat God verstoot, verstooten.
Wel hoort men dagelijks stem op stem
Weerklinken:
"Geen nood! Wij redden 't zonder Hem!"
Maar die het zeggen, — zinken.

Beets.

NOG EEN POPULAIR BEWIJS

Voor de gedachte, dat God, blijkens de prediking van het Evangelie, behalve de zaligmakende genade, die alleen geschonken wordt aan de uitverkorenen ten eeuwig-leven, ook nog eene zekere, niet zaligmakende, gunst of genade bewijst aan de verworpenen, die Gods Woord hooren verkondigen, voert men gewoonlijk nog een zeer bekende plaats aan uit de Heilige Schrift, namelijk: Matt. 23:37 of Luk. 13:34. De Synode van Kalamazoo deed zulks in hare officieele stukken niet, zoodat wij haar voor dit zoogenaamd bewijs dan ook niet aansprakelijk houden; maar in allerlei predikaties, geschriften en samensprekingen geschiedt dit uitermate veel. Meer zelfs nog dan aan Ezech. 33:11 wordt aan deze plaats het bewijs ontleend voor de gedachte van het algemeen en welgemeend aanbod des Evangelies. Reeds vóór de Dordtsche Synode beriepen de Remonstranten zich voor hun gevoelen mede op dezen tekst, zoodat onderscheidene afgevaardigden ter Synode hunne exegese van deze plaats ten beste gaven, en het algemeen gevoelen der Synode, al heeft zij dit ook niet in officieele taal vastgelegd, ons thans nog zeker genoegzaam duidelijk is uit de kanttekening der statenoverzetteren betreffende dit vers. De groote Synode vond in die woorden geenerlei bewijs voor de gedachte, dat God al de hoorders van het Evangelie roept tot genade en zaligheid. En nog minder heeft zij beweerd, dat, blijkens de Evangelieprediking, God ook eene zekere gunst of genade bewijst, of wilt ge, een tijdelijken zegen schenkt aan degenen, die Gods Woord wel hooren, doch verwerpen. Neen, geheel omgekeerd, zij heeft wel zeer wezenlijk gevoeld, dat Israël door de verwerping van den Christus de maat van de ongerechtigheid der vaderen vervulde; opdat op dat geslacht der Joden zou komen al het rechtvaardige bloed, dat vergoten is op de aarde, van het bloed des rechtvaardigen Abels af, tot op het bloed van Zacharia. Duidelijk is tevens uit de kanttekening, dat de Dordtsche vaderen oog hadden voor de organische ontwikkeling van het kwaad, voor de verbondsgemeenschap der Joden, en voor de geestelijke zedelijke organische eenheid van het slangenzaad. De natuurlijke Joden van Jezus' dagen waren slangen, adde-engebroedsels, geestelijke nakomelingen van Kain, kinderen des duivels; zij zijn het geestelijke organische zaad der slang, en daarom kon van hen afgeëischt worden al het bloed der rechtvaardigen, dat vergoten werd van het begin der wereld. In weerwil van dit alles echter bleef men ook na 1618-'19 beweren, mede met beroep op deze Schriftuurplaats, dat God wil, dat althans alle hoorders van het Evangelie zullen zalig worden. Voor die gedachte wordt deze plaats zelfs bij voorkeur aangehaald. En ofschoon de Synode van 1924 *die* voorstelling niet heeft gehuldigd, zoo heeft zij toch eene gedachte uitgesproken, die, naar ons beste weten, nimmer tevoren in de geschiedenis door eenige kerkelijke vergadering is aanvaard, namelijk: God bewijst ook aan de verworpenen onder de hoorders van het Evangelie, en die het Woord Gods verwerpen, eene zekere gunst of genade, of wilt ge, naar de

interpretatie van Prof. Berkhof, een tijdelijken zegen. En wij achten die uitspraak der Synode, alsmede ook al de drie punten, zoodanig in flagranten strijd met dit gedeelte van Gods Woord, dat we meenden, mede met het oog op het populaire misbruik van deze plaats, eenige nadere toelichting van deze passage te moeten geven.

Dit gansche drie-en-twintigste hoofdstuk van Mattheüs kan terecht vreeselijk geheeten worden. Het bevat eene doorlopende waarschuwing tegen de schriftgeleerden en farizeën. Deze geveinsden zeggen wel, wat Mozes leert, maar doen het niet. Wel leggen zij aan anderen lasten op, die zwaar zijn om te dragen; maar zelf willen zij die met hunnen vinger niet verroeren. En al hunne eigene werken doen zij om van de menschen gezien te worden. Zij beminnen de vooraanzitting in de maaltijden, de voorgestoelten in de synagogen; de begroetingen op de markten, en van de menschen genaamd te worden: Rabbi, Rabbi! Dus oordeelt Jezus over hen. Hij waarschuwt de zijnen tegen hunne geveinsdheid en eergierigheid; de discipelen moeten staan naar nederigheid. Vervolgens verkondigt Christus achttmaal het wee over de farizeën en schriftgeleerden, omdat zij den hemel sloten voor de menschen, der weduwen huizen opaten, kwade Jodengenooten maakten, verkeerdelijk leerden zweren bij den tempel, het altaar, en den hemel, kleine dingen vertienden, en het zwaarste van de wet nalieten, het buitenste reinigden en niet het hart, den menschen van buiten rechtvaardig schenen, maar van binnen vol geveinsdheid en ongerechtigheid waren, omdat zij de graven der oude profeten opbouwden, terwijl zij de nieuwe profeten zochten te dooden. Daarom zal hun huis hun woest worden gelaten. Jezus verlaat Jeruzalem. Israël is zonder Christus in de wereld.

Wat ons in dit alles allermeest de aandacht trekt is zeker wel het enorme verschil tusschen Jezus' oordeel over de menschen en onze waarschatting van hen en hunne handelingen. Dat punt moet ons niet ontgaan. Hadden wij geleefd in den tijd van Jezus, dan zouden wij van de schriftgeleerden en farizeën gezegd hebben, dat zij rechtvaardig voor God waren. Wij zouden dan niet gezegd hebben, dat zij burgerlijke goede werken deden, maar tot het geestelijke goede voor God onbekwaam waren; want over zoo iets handelt de Schrift hier ganschelijk niet. Neen, maar wij zouden den indruk gekregen hebben, dat deze menschen rechtvaardig voor God waren. De farizeën en schriftgeleerden schenen den menschen van buiten rechtvaardig. De menschen zagen toen, evenals thans, aan wat voor oogen was. Over de motieven viel door hen niet te oordeelen. Maar dat kon Jezus wel. Hij zag het hart aan. En het hart aanziende, zei Hij van de schriftgeleerden en farizeën, dat hunne handelingen niet goed waren, geheel niet goed waren, maar omgekeerd, middellijk de maat van de ongerechtigheid der vaders vervulden. Jezus zag, dat de farizeën en schriftgeleerden van binnen vol waren van geveinsdheid en ongerechtigheid; en naar dien innerlijken toestand des harten beoordeelt Hij hen en al hunne handelingen. En nu wane men niet, dat Christus zulks

alleen zei van enkele bepaalde concrete personen; want de farizeën en schriftgeleerden zijn in dit verband identisch met het toenmalig geslacht der Joden, gelijk de natuurlijke Israëlieten weer op ééne lijn gesteld worden met het organisch geestelijk slangenzaad. Jezus geeft ons hier wel zeer wezenlijk eene beschrijving van den zondigen mensch, al is het ook, dat het beeld van den natuurlijken mensch bijzonder duidelijk vertoont wordt door de schriftgeleerden en farizeën van Jezus' dagen. Van verbijzondering is hier ongetwijfeld wel sprake, maar het is de specialiseering van de zonde, die aan alle gevallen Adamskinderen gemeen is. Alleen bij die beschouwing kunnen we verstaan, hoe dat naar Jezus' woord al het bloed der rechtvaardigen, vergoten van het begin der wereld, kon komen op het toen levend geslacht der Joden, vertegenwoordigd door de farizeën en schriftgeleerden. Laat ge de geestelijke organische gemeenschap van het adderengebroedsel los, dan wordt Jezus' taal terstond geheel onverstaanbaar; doch houdt men daar wel aan vast, dan is ons in deze woorden van den Heiland ook geteekend het beeld van den zondigen mensch, en moeten wij ons eigen oordeel over hem gevangen geven aan Christus. Dan moeten wij Christus leeren nazeggen, dat de zondaar den menschen van buiten dikwijls wel rechtvaardig schijnt, maar dat hij van binnen vol is van geveinsdheid en ongerechtigheid. En dat oordeel is dan juist.

De farizeën en schriftgeleerden waren geveinsden, ook als zij de graven der profeten opbouwden, en in hun versieren van de grafteekenen der rechtvaardigen. Misschien waren zij zichzelf daarvan niet bewust. Er zijn ook onbewuste geveinsden. En Christus' betoog schijnt de gedachte te begunstigen, dat de door Hem aangewezen geveinsden zich hunne eigene huichelarij althans niet ten volle bewust waren. Waarschijnlijk waren zij metterdaad van oordeel, dat zij beter waren dan hunne vaders. Zij meenden, dat zij, stel zulks ware mogelijk geweest met het oog op den tijd, niet zouden hebben medegedaan in het vergieten van onschuldig bloed. En dat zeiden zij niet tegen beter weten in, maar wegens gebrek aan genoegzame zelfkennis. Hun oordeel over hen zelf was te gunstig. De zondaar kan niet als rechter over zichzelf zitten. Daartoe werkt de zonde te verblindend. God moet ons zeggen, wat wij zijn. Dat laat Christus uitkomen in het volgende, als Hij, strikt genomen, zegt, dat de Joden van Zijne dagen niet beter zijn dan hunne vaders, die de profeten gedood hebben, eenvoudig dewijl zij dier vaders zonen zijn. In den weg van organische ontwikkeling in kwaden zin is het volgende geslacht niet beter dan het voorafgaande, maar slechter. Ook die gedachte moet door ons uit Gods Woord verstaan worden. Wel leeren wetenschap en ervaring feitelijk hetzelfde; maar voor ons is de Schrift de bron onzer kennis. Onze zelfkennis moet uit de Schrift geput zijn; en wij moeten eveneens uit de Schrift verstaan, dat in den weg van organische ontwikkeling in de geslachten de zoon slechter is dan zijn vader.

Vreeselijk is dit laatste zeker, maar daarom niet minder waar.

Met het oog op de wet voor de organische geestelijke gemeenschap der geslachten kon Jezus dan ook tot deze zonen zeggen: "Gij dan ook, vervult de maat uwer vaderen!" Dit woord van den Heiland vormt feitelijk eene meest volstreckte tegenstelling met elke aanbieding van heil en zaligheid. Denken we er ons een oogenblik op in. De vaderen hadden Gods profeten gedood. Die hadden zich daardoor zwaarlijk bezondigd. Deze zonen verkeerden in den waan dat zij zoo iets gruwelijks nooit zouden hebben bedreven. En nu komt Jezus hun aanzeggen, dat zij niet alleen slechter zijn dan hunne vaderen, maar dat zij ook de maat van de ongerechtigheid hunner vaderen, die door het vergieten van onschuldig bloed wel ten deele is gevuld geworden door hunne voorvaderen, volkomen zullen vervullen en doen overvloeien. Zij zullen voleindigen de boosheid hunner vaderen, totdat zij de verdiende straf daarvoor zullen ontvangen. En zulks wordt hun niet maar kond gedaan, als iets, dat feitelijk geschieden zal; ook is hier geen sprake van eene toelating; doch Christus beveelt hen zulks te doen. Hier is dus sprake van eene maat voor de ongerechtigheid der geslachten, die de vaderen begonnen zijn te vullen, doch die eerst door de immer stijgende zonden der kinderen geheel gevuld wordt; zoodat ten slotte, eerst volkomen aan het einde der eeuwen, het oordeel komt. Hoe zouden dan de Joden van Jezus' dagen de helsche verdoemenis kunnen ontvlieden? Zij zijn immers slangen, adderengebroedsels, vervullende de maat van de zonden hunner vaderen, totdat het oordeel komt.

Daarom, opdat zij niet hun ter helle doemend vonnis ontvlieden, ziet, Jezus zal ook tot hen zenden, evenals vroeger tot hunne vaderen, én profeten, én wijzen, én schriftgeleerden, en uit dezelve zullen zij, naar Gods besluit over hen, sommigen dooden en kruisigen, en sommigen geeselen in hunne synagogen, en zij zullen hen vervolgen van stad tot stad. Daaruit zal dan blijken, dat zij niet beter zijn dan hunne vaderen; maar dat zij in den weg van zonden, die overeenkomen met de zonden der vaderen, de maat hunner vaderen ongerechtigheid vervullen. En daartoe worden hun die Godsgezanten gezonden. God wil hen straffen voor het vergieten van rechtvaardig bloed. En opdat de straf voor het vergieten van onschuldig bloed op hen kome, daartoe zendt Christus tot hen Apostelen, en Evangelisten, en heilige mannen, gedreven van den Heiligen Geest. Van een algemeen en welgemeend aanbod van genade en zaligheid is hier zeker al heel weinig sprake. Zeker, we stemmen het gaarne toe, de zendboden, de bedienaars des Goddelijken Woords hebben het Evangelie des kruises in al zijn liefelijkheid voorgesteld aan hunne hoorders, zonder onderscheid, en met bevel van geloof en bekeering; doch God heeft aan deze verworpenen onder hunne hoorders geen gunst of genade bewezen, en geen tijdelijken zegen geschonken. God zond die predikers van het Evangelie in betrekking tot deze geveinsde leiders van het Joodsche volk met een gansch ander doel. Hij bedoelde, dat de

farizeën en schriftgeleerden hunne handen zouden slaan aan de dienstknechten des Heeren; opdat op hen zou komen de straf voor het vergieten van onschuldig bloed. Dat is hier het door Jezus aangegeven doel Gods met het zenden van de blijde boodschappers van het Evangelie. En met dat doel zond ook Jezus zelf de verkondigers van goede tijding. Gods bedoeling en Christus' intentie is hier niet, om genade te bewijzen, en al evenmin, om een zekere gunst of tijdelijke zegening te schenken; maar klaar en duidelijk, om de straf voor het vergieten van rechtvaardig bloed te doen komen op dat geslacht der Joden, waarvan de veinzende farizeën en schriftgeleerden de geestelijke leiders waren. Wij doen wel, wanneer we ons ook ten opzichte van het doel der Evangelieprediking aan verworpenen laten onderrichten door den Mond der waarheid.

Dat thans doende, kunnen wij verder nog uit de onderhavige Schriftpassage verstaan de geestelijke zedelijke gemeenschap van al de geslachten Israëls niet slechts, maar van het slangenzaad in zijne organische eenheid. Vreeselijk moge het ons toeschijnen, dat Jezus den kinderen zijns volks toezendt profeten, en wijzen, en schriftgeleerden met het doel, dat zij zich naar Gods raad over hen aan die dienstknechten zullen vergripen; opdat op hen kome de gerechte straf voor het vergieten van onschuldig bloed. Veel ontzettender echter wordt dit alles nog voor ons gevoel, als we even letten op het feit, dat Christus op dat geslacht der Joden wil zien komen *al* het rechtvaardig bloed, dat vergoten is op de aarde, van het bloed des rechtvaardigen Abels af, tot op het bloed van Zacharia. Dus al het bloed van Gods knechten. Het toenmalig geslacht der Joden wordt naar de strekking van Jezus' woorden door God verantwoordelijk gehouden voor al het geweld gepleegd aan de dienstknechten des Heeren van alle tijden der oude bedeeeling. De lange rij van Oud-Testamentische bloedgetuigen toch wordt naar de voorstelling van Christus geopend met Abel en gesloten door Zacharia. En de straf voor het vergieten van het bloed dier martelaren moet komen op het geslacht der Joden van Jezus' dagen. En dat zal geschieden, als ook zij de hun toegezonden profeten, wijzen en schriftgeleerden zullen hebben gedood, gegeeseld en vervolgd. Dan zullen ook zij verantwoordelijk kunnen gehouden worden, niet alleen voor het bloed, dat zij zelf in meer letterlijken zin zullen hebben vergoten, maar ook voor al het vergoten bloed der martelaren, ook voor het bloed van Zacharia en voor het bloed van Abel. Dan zal kunnen gezegd worden: "Gij hebt Zacharia, den zoon van Barachia, gedood tusschen den tempel en het altaar, in eene heilige plaats; ja, gij hebt ook reeds terstond bij het begin der wereld Abel, den rechtvaardige, gedood; gij hebt altijd de profeten gedood, die tot u gezonden werden." En dat alles zou, naar het woord van Jezus, in de toekomst een voldongen feit worden. Daaraan viel niet te veranderen. Zelfs ontbreekt in dit verband elke vermaning tot verbetering en bekeering. In vers 36 zweert Jezus zelfs: "Al deze dingen zullen komen over dit geslacht." En in hoofdstuk 24 toont Hij ons in profetisch

vergezicht het feitelijk historisch plaatsgrijpen van dit alles in de verwoesting van Jeruzalem en in den dag des oordeels. Hoe verschrikkelijk dat dit alles dan ook zij, de historische vervulling er van kan in het licht van Gods Woord betrekkelijk gemakkelijk door ons worden nagegaan.

De gemeenschap der kinderen evenwel aan de zonden der vaders is minder doorzichtig. Met betrekking tot Israël als volk van God zijn wij met die gedachte wel eenigszins vertrouwd. Vooral het tweede gebod gewaagt van eene verbondsgemeenschap, die ook inhoudt, dat kinderen soms moeten lijden om de zonden der ouders. Daarom kon reeds van oude tijden tegen Israël gezegd worden, dat het land der ballingschap de overgeblevenen zou verteren, mede om de ongerechtigheden hunner vaders. Het spreekwoord: "De vaders hebben onrijpe druiven gegeten, en de tanden der kinderen zijn stomp geworden," schoon dikwijls goddeloos gebruikt, bevatte toch wel zeer wezenlijk een element van waarheid. De HEERE had Juda van zijn aangezicht weggedaan, om de zonden van Manasse, naar alles wat hij gedaan had. "Als ook om het onschuldig bloed, dat hij vergoten had, zoodat hij Jeruzalem met onschuldig bloed vervuld had: daarom wilde de HEERE niet vergeven." Maar dit lijden der kinderen om de zonden der vaders moet in dezen verbondsmatigen zin toch altijd worden aangemerkt als slechts betrekkelijk en tijdelijk. In Matt. 23 echter is sprake van helsche straflijden. De geveinsden, de farizeën en schriftgeleerden, zijn slangen en addereengebroedsels, die de helsche verdoemenis niet zullen ontvlieden; en zij hebben niet slechts gemeenschap aan het bloed der Joodsche martelaren, maar ook aan het bloed van Abel, dat door Kaïn vergoten werd. Hier wordt dus kennelijk gemeenschap verondersteld tusschen Kaïn en het geslacht der Joden van Jezus' dagen. Dat nu kan alleen op grond van geestelijke zedelijke saamenhoorigheid van het organische zaad der slang. Alle goddeloozen saamen vormen eene geestelijke organische gemeenschap. Zij zijn een geslacht. Dat geslacht leeft uit een geestelijk boos beginsel. Tot dat geslacht zendt God zijne profeten. Aan het bloed van die knechten des HEEREN vergriipt dat geslacht zich. En dat bloedvergieten bereikt zijn hoogtepunt in Jeruzalem. In geestelijk levensbeginsel zijn Kaïn, de moordenaars van Zacharia, de farizeën en schriftgeleerden, het geslacht der Joden van Jezus' dagen en het toenmalige Jeruzalem één. Diep opgevat, staan allen schuldig aan de verwerping van den Christus Gods. Geestelijk zijn zij zonder Christus, vervreemd van het burgerschap Israëls, en vreemdelingen van de verbonden der belofte, geene hoop hebbende, en zonder God en de wereld. Doch niet gelijk weleer de heidenen; maar door de verwerping. Zij hebben niet gewild. Het Evangelie is hun verkondigd; doch zij hebben de boodschappers gedood. Daarom zijn hunne zonden bloedschulden; en wacht hun daarvoor de straf in het helsche vuur. Die straf nu zal voor Jeruzalem het zwaarste zijn, dewijl zij aan het einde van het historisch proces van de Christus-

verwerping staat en tegen immer wassend licht gezondigd heeft.

Met het oog daarop nu heft Jezus over Jeruzalem eene weeklage aan. Hare toekomst vervult Hem met weemoed. Spoedig toch zal zij niet meer zijn, wat zij eeuwen aanecen naar haar geestelijke kern was, en in typisch beeld te aanschouwen gaf. Zij was geweest Zion, de stad Gods, het heiligdom der woningen des Allerhoogsten. God was in het midden van haar. Daarom kon de profeet haar toeroepen: "O, Zion! gij verkondigster van goede boodschap! klim op eenen hoogen berg; o Jeruzalem, gij verkondigster van goede boodschap! hef uwe stem op met macht, hef ze op, vrees niet, zeg der steden van Juda: Ziet, hier is uw God!" En dan kon de profeet haar juist zeer bijzonder toeroepen met het oog op de komst van Christus. Tijdens de Oud-Testamentische bedeeeling toch was zij in zekeren zin geweest de onvruchtbare, die niet gebaard had; maar in de bedeeeling van Christus zouden de volken toevloeien tot den berg van het huis des HEEREN. Vele Heidenen zouden henengaan, en zeggen: Komt, en laat ons opgaan tot den berg des HEEREN, en ten huize van den God Jakobs, opdat Hij ons leere van zijne wegen, en wij in zijne paden wandelen; want uit Zion zal de wet uitgaan, en des HEEREN woord uit Jeruzalem. Daarom moest Jeruzalem de plaats harer tent wijd maken, en de gordijnen harer woningen uitbreiden; want zij zou uitbreken ter rechter- en ter linkerhand. Binnen hare muren zouden geestelijk geboren worden: Rahab en Babel, de Filistijn, de Tyriër, met de Moor. En de Allerhoogste zelf zou hen bevestigen. Hij zou hen rekenen in het opschrijven der volken, zeggende: Deze is aldaar geboren. En de wedergeborenen uit de Heidenwereld zouden in Zion vinden al de fouteinen van het heil des HEEREN. Doch daartoe moest ook het schaduwwachtige Jeruzalem der oude bedeeeling met de komst van Christus in het vleesch zelve gebouwd worden tot eene woonstede Gods in den Geest. Zij moest eene geestelijke moeder zijn van geestelijke kinderen. Opdat moeder en kinderen, Joden en Heidenen, kinderen Gods mochten zijn door het geloof in Christus. Want die uit het geloof zijn, worden gezegend met den geloovigen Abraham. Doch dat verstond het Jeruzalem van Jezus' dagen niet. Toen Jezus tot het zijne kwam, hebben de zijnen Hem niet aangenomen. De Joodsche natie in hare natuurlijke organische eenheid verwierp den Christus. Wel was er ook toen een overblijfsel naar de verkiezing der genade; en die Christus wél door het geloof aannamen, ontvingen wél macht om kinderen Gods te worden; doch dat neemt niet weg, dat het Jeruzalem van Jezus' dagen, en inzonderheid van den tijd van Paulus, geestelijk gelijk was aan Hagar, de moeder van Ismaël. Het schaduwwachtige Jeruzalem was geestelijk verstorven, baarde slechts tot dienstbaarheid; zij was niet de vrije, blijde, lachende Sara, de vruchtbare, vroolijke moeder van de kinderen der belofte. En daarom moesten hare kinderen, en moest ook Christus met haar twisten, omdat zij niet meer was de huisvrouw der jeugd, en haar Maker niet meer was haar man, noch de Heilige Israëls haar Verlosser. De

HEERE der heirscharen, de God des ganschen aardbodems had zijne heerlijkheid van over haar opgeheven. Zij was zonder God in de wereld, en het oordeel stond voor de deur. Is het niet vreeselijk te vallen in de handen des levenden Gods? Die den Zoon van God vertreedt, het bloed des testaments onrein acht, en den Geest der genade smaadheid aandoet, kan niet bestaan in het gericht; want onze God is een verterend vuur.

En dat lot wachtte Jeruzalem. Daarom weende Jezus over haar; evenals David over Absalom. Gelijk de Oud-Testamentische middelaar, Mozes, kon begeeren te mogen worden uitgedelgd uit Gods levensboek uit liefde tot het historisch volk des HEEREN, en Paulus zelf wel zou wenschen verbannen te zijn van Christus, voor zijne broederen, die zijne maagschap waren naar het vleesch, stel zoo iets ware mogelijk; zóó, op dusdanige wijze, roept Jezus' gevoel der liefde over Jeruzalem uit: "Och, of gij ook bekendet, ook nog in dezen uwen dag, hetgeen tot uwen vrede dient!" Maar dat veranderde aan de zaak niet: het was verborgen voor Jeruzalems oogen. Zij had het huis des Heeren, dat een huis des gebeds had moeten zijn voor alle volken, tot een kuil der moordenaren gemaakt. Dat huis wordt haar nu gelaten; maar zonder God. Jeruzalem gaat zonder genade verloren. Zij ontving juist *geen* genade. De zaak der genade was haar verborgen. De kinderkens hadden het licht in Christus zien opgaan; doch den wijzen en verstandigen was het verborgen.

En daar dankt Christus ten slotte den Vader voor. Let wel, Hij dankt niet voor de verwerping alszoodanig. Maar wel eerbiedigt Hij zijnen Vader in betrekking tot Zijnen wil ter verwerping. Tegen dien wil zijns Vaders verzet Hij zich niet. Omgekeerd, het is zijne spijs, om te doen den wil Desgenen, die hem gezonden heeft. Al is dan ook zijne eerste komst niet ten oordeel; daarom zal Hij bij zijne wederkomst toch wel zeer wezenlijk getuigen, dat Hij de werkers der ongerechtigheid, al hebben zij schijnbaar, voor het oog der menschen, en voor hun eigen bewustzijn, nog zoo vele goede werken gedaan, zooals: in Christus' naam geprofeteerd, het Evangelie verkondigd, duivelen uitgeworpen, enz.; daarom zal Christus toch evenwel belijden, dat Hij ze nooit gekend heeft, en hen dus ook nooit heeft willen zaligmaken, en dat zulke predikers en wonderdoeners ongerechtigheid gewerkt hebben. En dat sprak Hij reeds in de dagen zijns vleesch es onomwonden uit. Meer nog, Hij heeft toen reeds de steden, waarin zijne krachten het meest geschied waren, op eene schrikkelijke wijze vervloekt. Al schrijnde de gedachte der verwerping hem ook het harte open, dat heeft hem nooit de verwerping doen verwerpen. Nooit heeft Hij eenig bezwaar ingebracht tegen den wil zijns Vaders. Wel merkt Hij de zonde van Israël in de verwerping van den Christus Gods steeds aan als een ontzettend iets; maar dat neemt niet weg, dat Hij de zonde van ongeloof en ongehoorzaamheid toch steeds in verband brengt met de verwerping des Vaders. Het "gij hebt niet gewild" beteekent in Christus' mond nooit: "gij hadt wel gekund." Er bestaat voor Christus, ook in zijn prac-

tisch optreden, wel zeer wezenlijk eene verwerping des Vaders. En ook is er iets in die verwerping zijns Vaders, dat zijne bewondering opwekt. Het besluit van Gods verwerping openbaart zijns Vaders wijsheid. Dat besluit zal zekerlijk tot Gods glorie gedijen. Immers, de Vader heeft de wijzen en verstandigen verworpen en de kinderkens verkoren ten leven.

Daar nu dankt Christus zijnen Vader voor. Dat toch moet uitloopen op bijzondere verheerlijking van 's Heeren naam. Had de Vader de rijken en machtigen, de wijzen en verstandigen verkoren, zij zouden mogelijk hunne zaligheid ten deele hebben toegeschreven aan eigen wijsheid en verstand; doch dat kan nu niet. De uitverkoren "kinderkens" toch hebben niets om op te roemen. Zij zijn eenvoudig, ongeleerd, dwaas, arm, zwak, veracht. Bovendien heeft de Vader zelf hun de zaak des heils geopenbaard. En ook heeft Hij de dingen van zijn koninkrijk der genade voor de wijzen en verstandigen verborgen. De Vader deed dat. Dat is zijn welbehagen geweest van eeuwigheid. En dat welbehagen was wijs. Die tweevoudige handeling Gods zal zekerlijk gedijen tot de eere des Vaders. Zou Christus voor dat welbehagen zijnen Vader dan niet dank zeggen? Hij is immers in de wereld gekomen om te zoeken de eere Desgenen, die hem gezonden heeft. En de eere des Vaders wordt ook bevorderd door dit welbehagen, door deze wijze handelwijze van den eeuwigen God.

Hoezeer Jezus dan ook in liefde is uitgegaan tot het historische bondsvolk Israël, en hoezeer Jeruzalem ook heeft bezeten de toegenegenheid zijner ziel, zoodat Hij altijd maar weer, vroeger door de profeten, en ook nu in eigen persoon, hare kinderen heeft willen bijeenvergaderen, gelijkerwijs eene hen hare kiekens bijeenvergadert onder de vleugelen, en ook metterdaad de uitverkorenen uit haar bijeenvergaderd heeft, zonder ook maar een enkele achter te laten, en ook aan hen allen de blijde boodschap heeft doen toekomen, zonder onderscheid, en met bevel van geloof en bekeering; desniettemin, nu 's Vaders wil openbaar is geworden, door hunne verwerping van den Zoon, nu is de Christus eens willens met zijnen Zender, nu prijst Hij zijnen Vader, en verlaat ook Hij Jeruzalem. De dag der genade is voorbij.

"Ziet, Jeruzalem, uw huis wordt u woest gelaten. Ik ga heen, en gij zult mij niet meer zien; totdat Ik zal komen in de heerlijkheid mijns Vaders. En, ja, dan zult gij mij wel zien; want dan zal aller oog mij zien, en ook zal alle knie zich dan voor mij buigen, en mij lof betuigen; en dat zal dan wel zijn tot mijne eere, en tot de eere mijns Vaders; maar u zal het zijn tot rampzaligheid. Wee u, Jeruzalem; want de dag der genade is voorbij. Gij hebt niet gewild. Wee u, Jeruzalem! 's Vaders oordeel over u kan niet dan vrees'lijk wezen!"

H. D.

Laat mij in vrede henengaan

En zien uw heil, o Heer, —

Mijn zondenstraf droegt Gij voor mij;

Nu vrees 'k den dood niet meer.

**DE HEERE BEWAART ALLE DEGENEN DIE
HEM LIEFHEBBEN, MAAR HIJ VERDELGT
ALLE GODDELOOZEN!**

(Psalm 145:20)

“Werp uit, de dienstmaagd en haar’ zoon,
Want: hij zal geenszins erven
Des vrijen zoons Genadeloon!”
Dat hij in Abr’hams tent niet woon’,
Doch laat hem buiten zwerven.

“ER IS GESCHREVEN (hoort gij dat,
die aan de Schrift durft snoeien
en steeds weer vischt in troebel nat)
DAT ABRAHAM TWEE ZONEN HAD,
(gij zult dat niet verknoeien!)
EEN UIT DE DIENSTMAAGD, (naar de Schrift!)
EN EENEN UIT DE VRIJE;
(hier geldt geen naastenliefde-drift
voor haters Gods; geen vroom gezift;
dat men dat toch vernije!)
MAAR GENE, DIE DER DIENSTMAAGD WAS,
WAS NAAR HET VLEESCH GEBOREN;
(en — schoon niet aanstonds op dat pas, —
hij toonde door zijn haat alras:
dat hij niet was verkoren!)
DOCH DEZE, DIE DER VRIJE WAS,
WAS NAAR DEN GEEST GEBOREN;
— NAAR DE BELOFT’NIS; (op dat pas
vertegenwoordigt hij reeds ’t ras
't welk d' Erf'nis is beschoren!)
'T WELK DINGEN ZIJN (naar Paulus' woord)
VAN ANDERE BEDUIDING;
WANT DEZE ZIJN (dus gaat hij voort)
DE TWEE VERBONDEN, (twee in soort;
men leze de verluiding
van mannen, door Gods Geest bekwaamd,
— van de Kanttekenaren —,
en schier door al Gods volk beaamd;
geen' uitgezonderd hoegenaamd
die komen met bezwaren.)
HET EENE (het Verbond der Wet,)
DOOR “SINAI” BETEEKEND;
(God heeft aldaar het volk gezet:
Zijn Wil, — opdat het daarop let
en zich in niets misrekent!
Als gij Gods Wet volkomen houdt,
— tot dienstbaarheid geboren —
wordt gij door God “Volmaakt” beschouwd;
dan heeft Hij u “Zijn Vrouw” getrouwd;
dan zijt gij Uitverkoren.
Doch wie Gods Wet niet houden kan
en zich aan haar bezondigt,
dien wordt de Heere nooit ten Man!
Die doet Hij eeuwig in de Ban.
Die mensch is dus verloren!)
MAAR 'T ANDERE: (zie-Genesis,
(Gen. 3:15; 12:1-3; 15: 17:1-8, 19; 22:15-18.)
en sla Gods Liefde gade!)
JERUZALEM DAT BOVEN IS!

DAT VRIJ, — ONS ALLER MOEDER IS;
dit slaat op Gods Genade
voor 't geest'lijk zaad. Dat zaad is Vrij.
Dat is Gods Kerkgemeente!
Dat is het Deel van u; van mij,
“door Christus!” — want: de heerschappij
der vloek der Wet op ons, droeg Hij
— in ziel en in gebeente —
tot onder 't grotgesteente! —

Of ook uit Ismael geen zaad
Voor God zou zijn geboren,
— Van God gekend? Ja, inderdaad;
God heeft ook uit den slavenstaat
De Zijnen uitverkoren.
Doch hoe dit zij, desniettemin
Wil hier Gods woord ons leeren:
“Dit klaar bericht houdt geenszins in,
Dat men aan vleeschelijk gewin
Genade zal vereeren!”
God haat de zonde! In den mensch?
Neen: mensch en zonde beiden!
Gij kunt (naar veler vroom(?) tendenz!)
Noch moogt de zonde — naar uw wensch —
Hier van den mensch ooit scheiden!
Van tweeën een: 't is geest'lijk zaad —
Of vleesch'lijk, dat wij winnen,
En ('t zij men 't al of niet verstaat)
Het vleesch'lijk zaad heeft steeds gehaat
Die den Verbonds-God minnen!

“Werp uit, de dienstmaagt en haar zoon
En laat hem buiten zwerven!
Dat hij in Abr'hams tent niet woon';
Hij zal geenszins 't Genadeloon
Met die der Vrije erven!” —

B. A. HENDRIKSEN.

PROF. BERKHOF'S BROCHURE

I

In a previous essay we listened to what scripture has to say concerning God's ways with the rejected ones. Concisely stated it is this: In the silence of eternity God counseled that there should be vessels of wrath, objects of His hatred fitted to destruction. He, the Lord God, determined their condition and their destiny. Hence, the vessels of wrath are the result (not the product) of the determined counsel of the Almighty. They come forth out of the womb of His providence. They are formed by Him. Being vessels of wrath, fitted to destruction He hardens them, through the preaching of His Word. By so doing the Lord God is engaged in preparing these vessels for destruction. In it all God is motivated by a desire to display His virtues and the determining factor is God's own free sovereign will.

The above we saw, is in truth a free yet correct reproduction of scripture. Listen once more: For the children being not yet born, neither having done any good or evil, that the purpose of God according to election might stand, not of works but of Him that calleth; . . . as it is written, Jacob have I loved, but Esau have I hated; . . . Rom. 9:11-13. I have loved you, saith the Lord, yet ye say, wherein hast thou loved us? Was not Esau Jacob's brother? saith the Lord: Yet I loved Jacob, and I hated Esau, and laid his mountains and his heritage waste for the dragons of the wilderness whereas Edom saith, we are impoverished, but we will return and build the desolate places: thus saith the Lord of hosts, They shall build, but I will throw down; and they shall call them, the border of wickedness, and the people against whom the Lord hath indignation forever; Malachi 1:2-4. For He saith to Moses, I will have mercy on whom I will have mercy, and I will have compassion on whom I will have compassion, . . . For the scripture saith unto Pharaoh, even for this same purpose have I raised thee up, that I might show my power in thee, and, that my name might be declared throughout all the earth. Therefore hath He mercy on whom He will have mercy, and whom He will He hardeneth; Rom. 9:15, 17, 18. Surely Thou didst set them in slippery places; Thou casteth them down into destruction; Ps. 73:18. When the wicked spring as the grass, and when all the workers of iniquity do flourish; *it is that they shall be destroyed forever*, Ps. 92:7. Now thanks be unto God, which always causeth us to triumph in Christ, and maketh manifest the savor of His knowledge by us in every place. For we are unto God a sweet savor of Christ, in them that are saved, and in them that perish: To the one we are the savor of death unto death; and to the other the savor of life unto life. And who is sufficient for these things? For we are not as many which corrupt the word of God: but as of sincerity but as of God, in the sight of God speak we in Christ. 2 Cor. 2:14-17.

He who compares my findings with the above scriptures sees at once that my findings are in truth extracted from Holy Writ. And in our previous essay we successfully called upon Calvin and Vos to affirm that the line which we drew runs through God's Word. What is more, not one among the exponents of the theory of Common Grace has the courage to point us to the above scripture and assert that they do not teach what we in conjunction with Calvin and Vos claim they teach.

However the exponents of the theory of Common Grace claim to have discovered in scripture that God is assuming an attitude toward the reprobate diametrically opposed to that set forth in the scriptures quoted above. What scripture and our standards are held to teach on the matter was cast in the form of a proposition and adopted by the broadest ecclesiastical body of our churches. The proposition is the first of the three notorious points of synod. It reads as follows: Volgens schrift en confessie staat het vast dat er, behalve de zaligmakende genade Gods bewezen alleen aan de uitverkore-

nen ten eeuwigen leven, ook een zekere gunst of genade Gods is, die Hij betoont aan zijn schepselen in het algemeen. Translating we have: Scripture and our standards affirm that, besides the saving grace which God manifests unto His people, there is also a certain grace or favor manifested by God unto His creatures in general. The meaning and import of the above assertion is clear. It is this: God is gracious unto the reprobate. Then the synod deemed it necessary to place its deliverance upon a confessional and scriptural basis. In doing so that body refers us to the Canons of Dordrecht, chapter 2, article 5, and chapter 3 and 4, articles 8 and 9. Besides, several scriptural passages are quoted in support of the first deliverance. In those chapters of the Canons of Dordrecht referred to it is taught among other things that the promise of the Gospel is, that whosoever believeth in Christ crucified shall not perish, but have everlasting life. Further, that this promise together with the command to repent and believe ought to be declared and published to all nations, and to all persons promiscuously. In short, the truths contained in these articles are adduced as a proof for the proposition that God shows grace or favor to the reprobate.

Prof. Berkhof informs us on page 3 of his "De Drie Punten in alle Deelen Gereformeerd" that "Die punten vormen sinds the synode het brandpunt in den strijd" and again: "Doch een zeer kleine minderheid heeft er zich in onze kringen met kracht tegen verzet" Indeed it is so. We have maintained all along that the three points of synod are a departure from the truth, that these particular deliverances militate against scripture and our standards. We foresee that eventually the three points will be the undoing of the church. We have not refrained from voicing our objections. A love for God and His truth, a deep and sincere concern for the well-being of the church impelled us to expose publicly the fallacies embodied in the three declarations of synod. We felt it our duty to publicly warn men against those leaders in our midst engaged in injecting into the organism of the church the deadly poison of Arminianism. Be it known that we shall continue to cry out as long as God gives us breath.

It is as Prof. Berkhof states: "Eene zeer kleine minderheid(?) heeft zich in onze kringen verzet." It became necessary to defend and protect the three productions of synod against the onslaught of the adversary. Besides had not synod urged "de leiders van ons volk, zoowel predikanten als professoren, dat zij het leerstuk der Gemeene Gratie in nadere studie nemen, zich de problemen die daardoor naar voren gebracht worden nauwkeurig indenken, in predikatiën, lezingen en geschriften?" At any rate, several in the past months have come to the defense of the three points. Among others Rev. Zwier and Prof. Schoolland in "De Wachter," Rev. Muyskens in "The Banner," Rev. H. J. Kuiper in his "The Three Points of Common Grace." We have carefully taken account of all that was written. More than once we replied.

Prof. Berkhof also felt constrained to champion synod's deliverances. It need not surprise us as they are

in the main his products. We expected to hear from him long ago. He appears upon the scene at last in a brochure bearing the title: "De Drie Punten in alle Deelen Gereformeerd." We have read and re-read the booklet, and a careful analysis of the contents of the professor's booklet made us see anew that the attempt to compell our standards and scripture to corroborate and affirm the thought imbedded in the three declarations of synod invariably ends in a dismal failure. Thus it happens that we wish to reply.

The professor writes: "Wij hebben geen wrok jegens hen (de broederen) in het hart, al moeten we van hen verschillen, en hopen ons ook zorgvuldig te wachten voor alle persoonlijkheden. Liefst gaan wij uit van de gedachte, dat zij in alle ernst meenen wat zij beweren en oprecht zijn in hun bedoelingen; en wij hopen, dat zij even welwillend zullen zijn ten opzichte van hen die meenen van hen te moeten verschillen." The professor is determined to remain brotherly. He refuses to doubt our motives. He asks us to show him the same Christian courtesy. By the grace of God we will. We promise to be charitable. It appears, however, that the professor's determination to remain brotherly does not hinder him from calling things by their name. For example, I read on page 63: "De afwijkende broeders zijn feitelijk bezig met het bestrijden van een stroopop, die zij zelf hebben opgericht." It appears from this and several other utterances that the professor is a man who likes to call a spade a spade. As it happens I am that kind of a man too. Hence we ought to get along pretty well together as opponents.

Let us now examine the professor's defense. Page 5 contains a couple of interesting statements to which I wish to attend first of all. The utterance to which I refer reads as follows: "Zij (de synode) heeft alleen een drietal waarheden naar voren gebracht en geformuleerd, die duidelijk in onze confessioneele Standaards begrepen, en voor een gedeelte daarin zelfs uitdrukkelijk zijn uitgesproken."

Notice how that the professor divides the three points of synod into two parts. Next he informs us that the one part is a literal reproduction of certain truths contained in the Standards, and that the other part of the three points are the embodiment of truths which are implied in our confession. Listen to the professor once more: "Die duidelijk in onze confessioneele standaards *begrepen* en voor een gedeelte daarin zelfs *uitdrukkelijk zijn uitgesproken*. Hence, according to the professor the three points of synod are in part literal reproductions and in part implications, hence conclusions. This, let me say is an extremely interesting statement. Let us see what it implies.

The three points of synod in part literal reproductions of certain truths found in the standards. Now, if this be true, the three points in part must embody the confessional truth of which they are meant to be a reproduction.

We shall now investigate whether this be true. The synod of 1924 expresses itself as follows: "Aan de andere

zijde spreekt de synode uit dat de genoemde leeraren in hunne geschriften, volgens hun eigen herhaalde verklaringen, niet anders willen en bedoelen dan de gereformeerde leer, de leer der Heilige Schrift, en van onze belijdenisschriften, te leeren, en te verdedigen, terwijl het niet kan worden ontkend, dat zij in de grondwaarheden, zooals die in onze Belijdenisschriften geformuleerd zijn, Gereformeerd zijn, al is het ook met een neiging tot eenzijdigheid." The synod, we should not fail to notice, declared that the brethren Danhof and Hoeksema are Reformed in the fundamental truths as formulated in our confessions.

Let us now attend to those sections of our confessions which the synod regarded as containing the necessary proof for its three declarations. Canons of Dort., chapter 2, art. 5; chapter 3, 4, art. 8, 9. Confessions, art. 13, 36. Canons of Dort., chapter 3, 4, art. 4. Now a study of these sections of our Standards convince me that they are the formulation of most fundamental truth. These sections contain the following truths and mandates:

a) The promise of the gospel is that whosoever believeth in Christ Jesus shall not perish but have eternal life.

b) This promise together with the command to repent and believe must be declared and published to all nations, and to all persons promiscuously and without distinction.

c) As many as are called by the gospel are unfeignedly called.

d) It is acceptable to Him (God) that all those who are called should comply with the invitation.

e) Eternal life and rest is promised to all those who come.

f) God's providence, with all that it implies, sustinment, co-operation and government.

g) The appointment by God of kings, princes and magistrates.

1) Their duty.

2) The duty of the subject.

h) The moral responsibility of the sinner who perishes maintained.

i) Man, although totally depraved, remains a rational moral being, as he retains some knowledge of God, of rational things, of the difference between good and evil, and discovers some regard for virtue, good order in society and for maintaining an orderly external deportment.

j) This light of nature is not sufficient to bring him to a saving knowledge of God.

k) He is even incapable of using it aright in things natural. In various ways he renders this light wholly polluted and holds it in unrighteousness.

These are the truths contained in the articles referred to. We are all ready to admit that these truths, every one of them, are of fundamental importance. The sections referred to contain not one unfundamental truth. If so I am very eager to know what that truth might be.

Bear in mind now how that the synod declared the brethren Reformed in truths fundamental. However, the synod was of the opinion that the brethren erred in respect to the truth of which the three points are a formulation.

We are now ready to draw a conclusion. Whereas the brethren are Reformed in truths fundamental, and whereas they erred in respect to the truths contained in the three points, it follows that the three points are the formulation of three non-fundamental truths. Now we saw that the truths contained in those particular sections of our Standards referred to are all fundamental. Further Prof. Berkhof claims, as we saw, that in part the three points are a reproduction, a re-statement of the truths contained in the articles to which synod referred us. We are now ready to draw another conclusion. Whereas the truths contained in the three points are non-fundamental, and whereas the truths found in said articles are fundamental, all of them, it follows that in part the three points of synod are non-fundamental re-statements or reproductions of fundamental truths. Now a non-fundamental re-statement of a fundamental truth is necessarily erroneous. A re-statement of a fundamental truth, to be correct must contain the fundamental idea. Hence, according to Prof. Berkhof's own admission, the three points at least in part are false. This is actually the case. The last two points, as to form are identical to certain statements contained in said articles. But as to their essence and real meaning they differ. The second point speaks of "een beteugeling der zonde." Art. 13 of our confessions contains a statement which reads: "Dat Hij de duivelen in toom houdt en al onze vijanden, die ons, zonder zijne toelating en wil, niet schaden kunnen." Notice the similarity between this clause and the second point. As to real meaning, however, there is a vast difference between the two. And so it is with "bergerlijk goed." Just what the difference is we shall make clear in due time. The idea expressed in the first point, let me say, is not found in our Standards, not even by implication.

And this brings us to a second matter. Notice once more the statement: "Zij (de synode) heeft alleen een drietal waarheden naar voren gebracht en geformuleerd, die duidelijk in onze confessioneele Standaards *begrepen*, en voor een gedeelte daarin zelfs uitdrukkelijk zijn uitgesproken.

The three points, according to the professor, are in part implied in the Standards. One sees at once that it is the first point to which the professor refers. It is *implied*. "Implied" is the English equivalent for *inbegrepen*. Now to be engaged in extracting from the data at hand that which is implied means to be engaged in reasoning. It means that the professor together with those who are responsible for the first point focused their human rational minds upon certain data contained in said articles. Their rational human minds functioned, that is to say these minds discovered and extracted the implication that God shows favor to the reprobate. This extracted implication

is a conclusion. As logicians therefore, these brethren have been dealing with our standards. The declaration that God shows favor to the reprobate is the conclusion of the logician.

This is extremely interesting, because we have been taken severely to task for doing just this thing, namely for approaching the Standards and the scriptures as logicians. Let us listen once more to these critics. In "De Wachter" of Feb. 4 Prof. Schoolland asserts: "Wij voor ons zijn vast overtuigd, dat we in betrekking tot de moeilijkheden bij genoemde broeders in dat punt van geloovige 'Noetica' (kenleer), dat is in het punt van geloofsintuïtie, de oorzaak voor ons hebben van de verschillende beschouwingen betreffende de gemeene gratie in 't algemeen, en in betrekking tot het eerste van de drie punten in 't bijzonder." And again: "Wat de dingen wezenlijk zijn, en — menschelijk gesproken — in welke verhouding God staat tot den mensch in betrekking tot de beginselen van recht, zonde en genade, enz., weten wij niet volgens redeneering uit onze begrippen; weten we dus alleen in zoover ons God daarover licht geeft door zijn woord in verband met de algemeene openbaring."

And once more: "Socrates, Aristotle en Kant geven ons met al hun logische beginselen, hoe kostelijk ook voor het menschelijk denken, niets, volstrekt niets voor het geloof; ze brengen ons niet de minste baat aan om de dingen Gods te verstaan. Want deze laten zich niet begrijpen." Rev. Zwier expresses himself thus: "God vraagt niet van u, dat gij Hem en Zijne deugden en zijn werken zult begrijpen. In plaats van te trachten met uw gebrekkige logica te rijmen wat ge nimmer zult kunnen rijmen, zult ge beter doen met uw kortzichtigheid te erkennen en te komen tot de belijdenis: 'God is groot en wij begrijpen het niet!'" (De Wachter, Jan. 1925, No. 1, pag. 3.)

According to Prof. Schoolland and Rev. Zwier our sin is that we react upon the truth of God with our rational mind. They take us to task, do they not? for approaching God's truth as a logician. And Prof. Schoolland chides us for adhering in our thinking to the logical principles discovered by Aristotle. Is this brother of the opinion that Prof. Berkhof is not adhering to certain logical principles when with his rational mind he reacted upon divine truth found in our Standards and infers that God shows grace to the reprobate? This then is the situation. We are accused of a crime for reacting upon the word of God with our rational minds and for adhering in our thinking to logical principles. Now, Prof. Berkhof, together with those responsible for the first point, committed a similar offense when they extracted from our Standards their implication. However we were deposed because we refused to recognize the sinful product of their criminal mental activities. And most disgusting it is that those very men who raved so because we approached the scripture as believing logicians accept, embrace and defend the result of Prof. Berkhof's mental processes namely the first point. I ask in all sincerity is it not clear that our deposition was a huge farce?

That the first point is actually an inference becomes very clear when we compare it with the contents of the articles of our Standards referred to. Page 12 of the professor's brochure contains the headline "Confessioneel Bewijs voor dit Punt." Thereupon follows the proof. A single remark before we proceed to analyze the data furnished. Proof is of two kinds: a) that which one adduces to establish an inference; b) literal proof. The former must be regarded as the premise of the statement or proposition proved and consequently is not identical to the statement. The latter, the literal proof must be the exact equivalent of the statement proved. On page twelve of his brochure the professor furnishes proof for the proposition that God shows grace to the reprobate. Let us compare it with the first point. The proof consists in certain clauses taken from the standards. It reads: "Moreover the promise of the gospel is that whosoever believeth in Christ crucified shall not perish but have everlasting life. This promise, together with the command to believe and to repent ought to be preached and published unto all nations, and to all persons promiscuously and without distinction, to whom God out of His good pleasure sends the gospel." And again: "As many as are called by the gospel are unfeignedly called, for God hath most earnestly and truly declared in his word, what will be acceptable to Him: namely, that all who are called should comply with the invitation. He moreover seriously promises eternal life and rest, to as many as shall come to Him, and believe in Christ." (Canons of Dort, II, 5; II; IV, 8.)

Compare with the above adduced proof the proposition: "God shows grace to the reprobate." Do the above quotations from the standards contain a single statement equivalent to the first point of synod? Can the first point be regarded as a re-statement of a single clause found in the above articles? Does one read in them that God shows grace to the reprobate? The four words "certain," "favor," "grace," "reprobate" do not occur, do they? And this means that the first point is an implication extracted, by the professor, from the two articles.

It is clear is it not that when the professor states on page three of his brochure that the three points are in part implications he meant what he said.

What now is the value of an inference as the above? According to the professor it has but very little value. He tells us so in his "Beknpte Bijbelsche Hermeneutiek." In that work of his we find a statement which asserts that the confession itself is an inference. So it is asserted in the following sentence: "Nimmermeer mogen wij de belijdenis van de kerk verheffen tot Regula Veritates. Immers het gaat niet aan, het is zelfs onzinnig om het afgeleide te maken tot een toetssteen van het oorspronkelijke." The confession of the church, so it is maintained, is het "afgeleide" i. e. afgeleid van de heilige schrift. Now the first point is an inference made from the Standards. And the Standards, according to the professor, are inferences from the Scriptures. Hence the confessional value and binding power of the first point

must be very small indeed since it is an inference made from an inference removed twice from the scriptures and once from the standards. The professor himself warns us against such logical consequences. Says he: "In de eerste plaats de afgeleide analogie, waarbij men ook de logische consequenties, die men uit het woord van God afleidt tot den rang van Regula Veritatis verheft. Dit is zeer gevaarlijk dewijl de mensch in zijn denken niet onfeilbaar is." We do not claim that the professor recommended elevating the first point to Regula Fidei. We do wish to point out, however, that he does warn us against such "logische consequenties" as the first point is, when he asserts that "de mensch in zijn denken niet onfeilbaar is."

What is more, the confession of the church is a human production. Says Dr. Bavinck: "De belijdenis der kerk kan heeten het dogma quoad nos, dat is de waarheid Gods, gelijk zij in het bewustzijn der gemeente is opgenomen en door haar in haar eigen taal wordt beleden." (Bavinck, Gereformeerde Dogmatiek, vol. I, p. 6.) And again: "De schrift is alleen norma en regula fidei en vitae; de belijdenis verdient alleen geloof, omdat en in zoover zij met de schrift overeenkomt en blijft, als feilbaar menschenwerk, revisibel en examinabel aan de Schrift." (Bavinck, Gereformeerde Dogmatiek, vol. I, p. 73.) Dr. Bavinck, we should notice, denominates the church confession a human production, the work of man, liable to revision and examination. Point one, therefore, is a conclusion drawn from a human production.

Now we were surprised to discover how that Prof. Berkhof in his "Beknpte Bijbelsche Hermeneutiek" denounces holding a human author responsible for what can be deduced from his writings. Says the professor: "Nu staat het echter bij het verklaren van menselijke geschriften eenigszins anders in dezen dag bij de uitlegging van het woord Gods, omdat des menschen kennis altijd maar ten deele is en bovendien nooit geheel bewust, staat het vaak zoo, dat zijne geschriften dingen veronderstellen, en dat er dingen uit af te leiden zijn, die hij toch volstrekt niet bedoelde te leeren. Wat menselijke schrijvers uitdrukkelijk zeggen, is natuurlijk in den regel hetgeen zij bedoelen. Wat men daaruit, door de eene uitdrukking met de andere te vergelijken, enz., kan afleiden en meent te moeten afleiden, kan wel geheel buiten hunne bedoeling liggen, ja zelfs tegen hunne bedoeling zijn. Vandaar den regel, dat het niet geoorloofd is, om iemand de consequenties van zijne uitdrukkingen ten laste te leggen, als vertegenwoordigende zijn welbewuste gedachte zoo hij ze niet uitdrukkelijk aanvaardt. De mogelijkheid bestaat, dat hij ze volstrekt niet zag, en dat hij ze in het minst niet in zijn gedachten had toen hij de woorden schreef, waaruit men meent ze te kunnen afleiden. Het is daarom ook niet geoorloofd, om iemands gedachte over een bepaalde zaak af te leiden uit enkele uitdrukkingen, die hij bezigt als hij volstrekt niet over de bewuste zaak handelt. Bij menselijke geschriften is het in den regel niet geraden, dat wij veel verder gaan dan hetgeen uitdrukkelijk geschreven staat. Schrijft men

iemand de consequenties zijner stelling als bewuste consequentie toe, dan maakt men zich schuldig aan consequensmacherei." (Bijbelsche Hermeneutiek, p. 199, 200.)

It is interesting how that the professor denounces what he did when he deduced from certain clauses contained in our Standards that God shows grace or favor to the reprobate. He did the very thing which he condemns above. The professor extracted from a human document an implication which he insists we must recognize as truth. In the above paragraph he pronounces his own sentence. The professor makes it clear that the confessional value of the first point is zero. The professor failed lamentably to produce from the Standards the desired proof for point one.

A group of church officials commit a heinous sin when they institute a persecution against those who refuse to recognize a deduction made from the Standards. What the synod should have done is to frankly admit that our Standards may not be used to substantiate point one. Thereupon the synod should have appointed a committee to submit point one to a severe scriptural test in order that it might become apparent whether or not point one is the embodiment of a scriptural truth. As it is the synod furnished the Janssen element with an effective weapon for expelling those who, according to this group, had to go.

But I have still other objections to the professor's defense of the first point. The professor fails to tell his readers that point one is an implication. That first chapter, in which the professor is supposed to be furnishing confessional proof for point one should have ended something like this: the fact that the promise of the gospel is that whosoever believeth in Christ crucified shall not perish but have everlasting life; the fact that this promise together with the command to repent and believe ought to be declared unto all nations and to all persons without distinction; the fact that as many as are called by the gospel are unfeignedly called; the fact that God hath most earnestly and truly declared in His word what will be acceptable to Him namely that all who are called should comply with the invitation; the fact that He moreover seriously promises eternal life and rest to as many as shall come to Him and believe on Him; the fact that it is not God's fault that those who are called do not come, implies that God shows a certain favor or grace to all those to whom he brings the gospel, or in other words that God shows grace or favor to the reprobate. Fact is however, that the professor nowhere in the chapter even as much as suggests that the first point is an inference. And his failure to frankly and clearly state that point one is an implication has the effect of making it appear as if point one were a faithful reproduction of the articles in question so that his assertion to the effect that we reject his conclusion is like unto saying that we reject those articles of our standards. Fact is that we heartily indorse every statement found in the articles referred to. We do believe, that the promise of the gospel is that whosoever believeth in Christ crucified shall not perish but have

everlasting life; we do believe that as many as are called by the gospel are unfeignedly called; we do believe that God has most earnestly and truly declared in His word what will be acceptable to Him namely, that all who are called should comply with the invitation; we do believe that He moreover seriously promises eternal life and rest to as many as shall come to him and believe on him; we do believe that it is not God's fault that those who are called do not come. However, we reject the professor's conclusions that because of all these things God is showing a certain grace or favor to the reprobate. The tactics which the professor employs in dealing with his opponents are to be loathed and despised.

Then to the professor half of the time is engaged in side-stepping the issue as half the time he is engaged in discussing his premise instead of keeping himself to the real issue, namely the first point.

Again, the professor actually makes it appear as if he succeeded in furnishing from the standards literal proof for the first point. In reality he succeeded in doing nothing of the kind. Let me disclose how the professor goes about it. Chapter two has as its title: "Confessioneel Bewijs voor dit Punt." And the first sentence of the chapter reads thus: "De synode heeft het niet bij een bloote uitspraak gelaten, doch heeft bewijs zoeken te leveren voor de stelling dat God ook aan anderen behalve de uitverkorenen een zekere gunst of genade betoont." Mark you the professor is promising that he will prove from our confessions point one. Does he keep his promise? let us see. The chapter contains three subtitles which read: "a) Het algemeen aanbod des heils. b) Het welgemeend aanbod des heils. c) Het aanbod des heils een gunst Gods jegens zondaren." According to the three subtitles the professor shall prove: a) that the promise of the gospel to the effect that whosoever believeth hath eternal life ought to be preached unto all persons without distinction. b) That all those who are called are unfeignedly called. c) His implication that God shows a certain grace or favor to the reprobate, when He brings the gospel to him. Does the professor actually succeed in doing as he promises? Not altogether. He does succeed in furnishing literal proof for point a) and b). To be sure, for the standards teach these things literally. However, he did not furnish literal proof from our confessions that God shows a certain grace or favor to the reprobate when He brings unto them the gospel. Yet the professor makes it appear as if he succeeded in doing just this thing, and that, by quoting scripture when he should have been quoting from the standards. Under the title: "Het aanbod des heils een gunst Gods jegens zondaren" are found a number of scriptural passages which are out of place because this subdivision is a part of the chapter which has for its title: "Confessioneel bewijs voor dit punt." We naturally ask: why does the professor let scripture speak in this chapter? The reason is apparent. Fact is that the professor failed lamentably in proving his proposition from the standards. He, therefore, attempts to make himself

strong with scripture. Hence he quotes scripture and that in this chapter where he had no business in doing so. By inserting scripture at this place he makes it appear as if he actually succeeded in proving point one from our standards. That the professor attempts to do this very thing is evident from the title of the following chapter and its opening sentence. The title referred to reads: "Schriftuurlijk bewijs voor dit punt." And the opening sentence: "Benevens het bewijs ontleent aan de Dordtsche Canones voor de stelling dat er een zekere gunst of genade Gods is, die Hij betoont aan zijn schepselen in het algemeen, en niet alleen aan de uitverkorenen heeft de synode ook schriftuurlijk bewijs aangevoerd." As if the professor has not been giving this schriftuurlijk bewijs. I repeat the professor makes it appear as if he proved his proposition from the standards, in an underhanded way, by inserting scripture. And thus he is engaged in drawing the fleece over the eyes of the common folk who trust him.

Once more. The professor is evidently bent on dealing us some telling blows. This is all right. I have no objection. However, when we strike our opponent with a toy gas balloon we do no more than tickle him even though we strike with great force. Prof. Berkhof does this. I read on page 15 this: "Het zou voor den bedienaar des Evangelies onmogelijk zijn, om alleen de uitverkorenen te noodigen. Hij weet niet wie ze zijn." A very simple illustration will expose the fallacy of this argument. I am facing an audience of 1,000 people. I desire that all the Hollanders in the audience come to the front. Now I do not know who the Hollanders are nor how many of them are present. But does this hinder me from inviting the Hollanders to come to the front? According to the professor it does. Likewise can I invite the elect without knowing who they are, if I invite as God requests that I shall and not as a pelagian. Fact is, the professor is again engaged in evading the issue and that because he is talking to the galleries. Please, bear in mind that I am not judging motives. I do not claim that the professor is purposely doing these things. I will force myself to believe that it all happened accidental. I am only bent on stating such facts as lie within the range of my observation.

And then we wish to put the professor at ease. We assure him that we preach as the standards bid us to preach. We do declare unto all persons without distinction that the promise of the gospel is that whosoever believeth hath eternal life. We do declare that all must believe and repent. We do declare that all are unfeignedly called. Even though the professor informs his readers otherwise.

And finally, the professor's criticism at one place degenerates into gossip. On page 15 I read: "Het *schijnt* echter dat de bestrijders van het algemeen aanbod des heils zelfs voor deze moeilijkheid niet terugdeinzen." And again: "*Naar luid der rapporten* heeft een hunner onlangs in eene redevoering de volgende voorstelling van de zaak gegeven" Well! one even meets on the

pages of the professor's booklet Dr. Brady's "Grandma Somesay" and "Uncle Ben Told."

Thus far the professor's brochure proved to be a loathsome and repulsive piece of work from which one turns away in disgust. In it the professor washes his own slate clean and maltreats and misrepresents us.

G. M. O.

(To be Continued)

VALSCHELIJK GENOEMDE WETENSCHAP

(I Tim. 6:20b)

ZALIGMAKENDE GENADE,
(zonder meer) als VRUCHT VAN 'T KRUIS,
komt u thans niet meer te stade!
Neem de "wetenschap" (?) te rade
en bekend: "Ik had abuis!!" —
(Maar wij gelooven door de GENADE DES
HEEREN JEZUS CHRISTUS zalig te worden).
—Hand. 15:11a

De Leiders(?) die kronk'lende paden bewand'len;
Met d' UITSPRAKEN GODS naar hun willekeur
hand'len

En over GODS ERFDEEL zich stellen als God.
Zijn zeldzaam actief! "Common-grace" voor hun wagen
Begeesterd hen schijnbaar met "kans-van-te-slagen"
En geeft aan de leidsels huns stokpaards ruim bot.

Ofschoon zij 't scharminkel, zoomin als de Vaad'ren,
— Trots eeuwen van zoeken — nog ooit mochten naad'-
ren —

Toch zweren z' er bij en ze rijden er op . . . !!
En of ge nu zegt dat zoo'n beest niet bestaan kan
En — ergo — geen ware Profeet er op gaan kan —
Toch geeft het u, als gij niet "mee-rijdt", een schop!

Geen trap die u deert; neen! gij blijft op de beenen
En kijkt over stokpaard en ruiter zelfs henen;
Maar toch doet die trap in-de-ziele-u-pijn,
— Dewijl toch die Unie-van-blinde-profeten
Zich "Dienstknechten-Gods-en-van-Christus" durft hee-
ten,
— Terwijl z' in-der-waarheid slechts dwaalleeraars
zijn . . . !

Zelfs schreven ze 't "beest" — hoewel nimmer geboren
En nooit nog als "stokpaard" gebezigd tevoren —
In 't STAMBOEK-REGISTER!! — op "eigen mo-
tief"! — Niet "om er den Hemel op binnen te rijden,"
Maar toch: "om het zoetjes daarhenen te leiden";
Dies: ZONDER DEN LEIDSMAN!! — maar toch
als "relief" . . . !!

Doch — stelt u gerust, Lezeressen en Lezers!
En houdt u, als wij, bij uw' EBEN-HAEZERS!
Wij reisden tot nu toe steeds zonder hun beest
En voeren daar WEL bij! Dus — laat u nooit vinden
Wanneer zoo'n "profeet" op zijn beest u wil binden;
Gij komt er alleen door GODS WOORD EN GODS
GEEST!

Indien g' u IN-CHRISTUS-RECHTVAARDIG moogt
reeken,

Dan weigert gij, hunne *** te teek'nen!

GENADE-IN-CHRISTUS alleen maakt ons VRIJ!

En allen die boven GODS WOORD zich verheffen

En "eigengerechtigde-maatregelen" treffen,

Die vreemd aan GODS WOORD zijn, verafschuwen
wij!! —

B. A. HENDRIKSEN.

DE JONGSTE KERKELIJKE STRIJD

III. Voor de Breedere Vergaderingen

C. Voor de Synode, 1924.

Van 1922 tot 1924! Welk een periode van ommekeer in ons kerkelijk leven! Welk een schier ondenkbaar contrast tusschen de synode te Orange City in 1922 en die te Kalamazoo in 1924! Ook in 1922 was er een ernstig leergeschil te beslissen door de breedste vergadering onzer kerken; doch toen keerde de kerk zich tegen ongeloof en bijbel-critiek. In 1924 echter zou men het hart der gereformeerde waarheid een doodsteek toebrengen. Vóór en in 1922 luisterde de synode naar ons, want het meerderheidsrapport der commissie, die destijds door het Curatorium was benoemd in de zaak Janssen en dat hoofdzakelijk de grond werd waarop de voorstelling van Dr. Janssen veroordeeld werd, is schier alleen door Ds. Danhof en ondergeteekende geschreven. In 1924 echter had men het zoover weten te brengen, dat wij als aanklaagden voor de Synode zouden staat en dat in den grond der zaak om dezelfde beginselen, die ten grondslag liggen aan het bovengenoemd rapport in de zaak Janssen! In 1922 had de zaak Janssen aller hoofden en harten in beslag genomen als de gewichtigste zaak, die door de Synode zou worden behandeld en beslist. In 1924 was het de kwestie der algemeene genade, waarover men aller harten in beroering had weten te brengen. In 1922 gingen we eenigszins met een bezwaard gemoed naar Orange City, bezwaard over een mogelijke verdeeldheid op de synode, die ernstige gevolgen zou kunnen hebben voor de gemeenschap onzer kerken; doch de Heere beschaamde onze vrees en woonde zoo met Zijn Geest en genade in ons midden, dat met de grootste eenstemmigheid de gewichtigste zaken besloten werden en we dankbaar en verruimd huiswaarts mochten keeren. En ook in 1924 was ons gemoed bezwaard, niet over onszelf, want we waren in eigen gemoed ten volle overtuigd en hadden vrede en bovendien hadden we reeds zooveel ervaren van den geest der vijandschap in onze kerken tegen ons, dat we het waarlijk geen eere meer achten in de kerk te mogen blijven; maar wel over de kerken, want we gevoelden van het begin af aan, dat de zegen des Heeren niet kon zijn met den geest, die zich had geopenbaard, en dat de synode zeker niet rijp was om de dingen te behandelen, die men toch zoo gaarne behandelen wil-

de. Doch in 1924 werd het bezwaard gemoed door den Heere niet verruimd, zooals dat in 1922 het geval was geweest. Onze vrees bleek maar al te wel gegrond te zijn. De synode was en bleef verdeeld. Ze werd een Babel van verwarring en onder de grootste verwarring had men toch den euvelen moed, om door te gaan en dingen vast te stellen de leer betreffende, die er zeker op berekend zijn den doodsteek te geven aan alle gereformeerd belijden en leven!

Neen, eenstemmig en eens geestes was de synode niet en is ze ook tijdens hare vele zittingen niet geworden. Er kan niet gezegd worden, dat de synode een "packed synod" was, zooals wel eens beweerd is van de synode van 1922. Daar waren er afgevaardigden, die het bij zichzelf zeer vast besloten hadden, dat de twee ontken- ners van de theorie der algemeene genade de kerk uit zouden, of althans zeer radikaal veroordeeld zouden worden, schoon ze overigens nooit veel belangstelling openbaarden voor het zuiver bewaren der leer. Er waren er ook, die van eenigszins gematigder gevoelen waren, wien het er niet zoozeer om te doen was, ons af te zetten als wel om ons "een kopje kleiner te maken," zooals ze het zelf wel hebben gezegd. Er waren er ongetwijfeld ook, die meenden in alle oprechtheid, dat de synode het leergeschil betreffende de algemeene genade nu eens moest beslissen, doch daartegenover stonden er weer, die zeer wel gevoelden, hoe weinig de synode daartoe bekwaam was en die daarom niets wilden doen, of op zijn meest een commissie benoemen, om op de volgende synode een rapport uit te brengen. Daar waren op de synode van onze warme vrienden, die zeer wel inzagen, dat de Janssen-geest der wrake velen bezielde en die tot het einde toe hebben gestreden, om te voorkomen wat de synode eindelijk toch deed, die dienst deden als zonde-stuiteren op den vloer der synode. En eindelijk waren er, zooals altijd met zulke vergaderingen het geval is, ook velen, die van de zaak niets begrepen toen ze hun plaats als afgevaardigden innamen, en er evenmin iets van verstonden toen ze huiswaarts keerden. Over een "packed synod" hadden we dus niet te klagen in 1924. De synode was gelukkig niet eens geestes in het kwade. Waar we wel over klagen is, dat een synode, die zoo slecht was voorbereid, en ook zoo weinig eenstemmig, toch den moed had om door te gaan, en besliste over leerstellige kwesties van den meest ingrijpenden aard. De synode was niet in staat om uitspraak te doen in de aanhangig zijnde vraagstukken, en door dit toch te doen is ze oorzaak geworden van de grootste ellende voor onze kerken. Doch bepalen we ons tot het bespreken van het werk, dat de synode verrichtte in betrekking tot de kwestie der algemeene genade, zooals die voor hare aandacht was gebracht.

Behalve de verschillende stukken, die of langs den weg van classicale instructie, of langs dien van hooger beroep, in betrekking tot de zaak waarover wij schrijven, voor de synode waren gebracht uit classes Grand Rapids Oost en West, waren er ook nog de volgende stukken ter synodale tafel. 1) Er waren instructies betreffende

de algemeene genade zaak van de volgende classes: Hackensack, Sioux Center, Hudson, Muskegon; en nog een nagekomen instructie van classis Grand Rapids West. 2) Voorts waren er de volgende protesten: a) Van den kerkeraad van Kalamazoo I tegen het besluit van classis Grand Rapids West inzake het protest van Ds. Van Baalen tegen Ds. Danhof en zijn kerkeraad. b) Van den kerkeraad van Kalamazoo III tegen het houden van de speciale vergadering door classis Grand Rapids West op 10 Juni, 1924. c) Idem als b) van den kerkeraad van Lamont, Mich. c) Idem als b) van den kerkeraad van Kalamazoo I.

De commissie door de synode benoemd, om haar in de zaak algemeene genade met advies te dienen bestond uit de volgende leden:

Dr. Y. P. De Jong, pres.
 Dr. C. Bouma, rapporteur.
 Dr. E. F. J. Van Halsema
 Ds. A. Blik
 Ds. T. Vander Ark
 Oud. S. Dekker
 Oud. J. Verbrugge
 Oud. J. T. Brandsma
 Prof. L. Berkhof.

We hebben op de samenstelling dezer commissie geen critiek. Alleen een enkele aanmerking. In de eerste plaats is het treffend, dat drie leden dezer commissie ook leden waren van de commissie, die door de synode allereerst werd aangesteld, om de synode met advies te dienen aangaande de verdeling van den arbeid over verschillende commissies. De drie leden zijn: De Jong, Bouma en Blik. Hieruit blijkt, dat er in de eerste commissie wel leden zaten, die groot belang stelden in de algemeene genade zaak en die gaarne de synode met hun licht wilden dienen. En in de tweede plaats is het opmerkelijk, dat niet prof. Ten Hoor, maar prof. Berkhof werd voorgesteld door de commissie en ook door de synode werd benoemd, om bij deze commissie als adviseur te dienen. Opmerkelijk is dit, omdat prof. Ten Hoor en niet Berkhof op school altijd Dogmatiek gedoceerd heeft. Wij voor ons vonden dit beleedigend voor den bejaarden professor. Overigens zal ieder moeten toestemmen, dat als gelet wordt op titels, de commissie een gewichtige en bekwaame was, en met recht beter werk van haar mocht worden verwacht dan ze metterdaad heeft geleverd. Want zeer goed advies leverde de commissie blijkbaar niet. Nadat ze dagen had vergaderd en gedelibereerd, heeft de synode nog drie dagen en een halven moeten harrewaren over het advies der commissie. Ook heeft de synode gewichtige stukken van de adviezen der commissie verworpen, en eindelijk in betrekking tot het allervoornaamste deel van het rapport nog een substituut-voorstel moeten aannemen, dat door den president der synode was opgesteld.

Wat overigens het werk der commissie betreft zij nog opgemerkt, dat ze in alle stilte haar taak verrichtte. Niemand scheen gedurende haar zittingen ook maar het geringste vermoeden te hebben, in welke richting ze zich

voortbewoog en wat de inhoud zou worden van haar advies. Ook heeft ze nooit een der betrokken partijen gehoord over eenige zaak. Ze had alle stukken, die betrekking hadden op de zaak, voor zich, en overigens scheen ze zich volmaaktelijk bewust van haar bekwaamheid, om dit alles af te handelen en over onze personen te beslissen, zonder ons ooit op hare vergaderingen te roepen. Dit laatste achten wij niet onschuldig. Des te droeviger is dit feit, omdat ook de synode ons niet alle gelegenheid gaf, die wij wel wenschten, om ons in deze dingen te verantwoorden. Wij voor ons hebben heel de behandeling der synode zoowel als der commissie zeer onheusch en onchristelijk gevonden. Van alle zijden werden we beschuldigd en toch heeft de synode ons eigener beweging nooit verzocht om ons te verantwoorden, schoon we steeds tegenwoordig waren. Allerlei dwaasheden werden er maar verkondigd, vooral door Dr. Bouma, die allermeeest gekenmerkt werd door een grooten mond, meer dan door grondige kennis van zaken, en die zich niet schaamde op allerlei wijze een scheeve voorstelling te geven van onze beschouwing; maar nooit heeft de synode ondergeteekende verzocht op al deze dwaasheden ook maar één woord te antwoorden. Het ging over hem, in zijn bijzijn, zonder hem. Drie malen heeft ondergeteekende het woord gevraagd, slechts eenmaal heeft hij het ontvangen. De eerste maal ging het over de vraag of het Verzoekschrift van Schans wettig ter synodale tafel was als classicale instructie van classis Grand Rapids Oost. De commissie adviseerde het "wettig ter tafel" over dit geschrift uit te spreken. Ondergeteekende wist toen hoe de vork in den steel zat met dit verzoekschrift en hoe Schans valschelijk onder de vlag van "Instructie van den kerkeraad" had gezeild en wilde dit gaarne even openbaren. Ook had ondergeteekende een protest ingediend tegen het ontvangen van dit Verzoekschrift als classicale instructie. Hij wilde dus gaarne der synode met meer licht dienen over deze zaak. Hij vroeg om het woord. Dit werd hem geweigerd, op grond van de bewering, dat hij met de kerkrechtelijkz zijde der zaak niets te maken had! Later, als het over de leerstellige zijde der zaak ging zou ik mogen spreken! Maar later werd ondergeteekende nooit verzocht zich te verdedigen. Daarom besloot ondergeteekende op de beste gelegenheid te wachten en daarvan dan zoo ruim mogelijk gebruik te maken. Hij vroeg vlak voor de avondzitting van den 2den Juli of hij in den avond zou mogen optreden om zich te verdedigen en dat is hem toen gegund. Toen heeft hij zich dan ook voor ruim anderhalf uur ten aanhoore van een groote schare belangstellenden voor de synode verdedigd. Toen hij op Donderdagnamiddag nog weer behoefte had, om te spreken, werd hem dit weer geweigerd. En toen is ondergeteekende naar huis gegaan en is nooit weer op de synode verschenen. Ook heeft men hem nooit weer geroepen. Nooit heeft men hem iets gevraagd, nooit heeft men iets van hem geëischt. Nooit heeft de synode hem zelfs officieel kennis gezonden van hetgeen men over hem besloten had. Doch dit alles tuschen twee haakjes, in verband met het feit, dat de com-

missie in volkomen zelfvoldaanheid ons nooit over deze zaak heeft gehoord. Voorts weten we nog, dat de commissie eindelijk een sub-commissie uit haar midden heeft benoemd, die het eigenlijke rapport zou opstellen bestaande uit de leden De Jong, Bouma, en Berkhof. En eindelijk hebben we vernomen, dat de eigenlijke schrijver van het rapport prof. Berkhof is, de adviseur der commissie.

Uit bloot formeel oogpunt is het rapport goed in orde. Het bestaat eigenlijk uit drie stukken, A, B en C. A. legt de ingekomen stukken voor de aandacht der synode. B. geeft de synode advies met betrekking tot het al of niet wettige der ingekomen stukken. C. geeft advies met betrekking tot den inhoud der stukken. Voorts heeft C weer vier onderdeelen, I, II, III, IV. Onder I geeft de commissie een resumé van de leerstukken, die in de ingekomen stukken genoemd worden als in het geding zijnde. In II adviseert de commissie welke van deze leerstukken naar haar oordeel buiten bespreking kunnen blijven. Onder III geeft de commissie advies met betrekking tot de drie stukken, die naar haar oordeel de aandacht der synode verdienen. En eindelijk geeft ze onder IV advies met betrekking tot het leerstuk der Gemeene Gratie als zoodanig. Dit alles wordt dan besloten met een Nawoord aan de kerken in het algemeen, dat er op berekend moest zijn om den storm te stillen en de kerkelijke gemoederen tot bedaren te brengen.

Wij willen hier op alles niet ingaan. Er is veel te veel, dat in verband met dit rapport van het grootste gewicht is, om op alle kleinigheden acht te slaan. Alleen willen we nog opmerken, dat het treffend is voor den opmerkzamen lezer van de Acta der Synode 1924, dat alle stukken door onze tegenstanders ingezonden ter synode door haar op advies der commissie voor wettig ter tafel zijn verklaard, terwijl alle stukken onzerzijds voor niet wettig verklaard zijn en terzijde zijn geschoven. Dat is zeer treffend vooral als men de gronden leest waarop de synode deze stukken niet heeft willen inzien. Ze waren aan de classis geadresseerd! Alsof ze der synode niet waren toegezonden en ook zeer duidelijk te kennen gaven, dat ze wel degelijk der synode ter behandeling waren aangeboden! Wat is men toch voor orde en wet als men het wezen wil! Maar anders zwelgt men den kemel ook door. Luister maar.

Er is een grove fout in de Acta, waar deze het rapport der commissie weergeven. We lezen daar: "Het rapport der commissie van prae-advies betreffende de zaak algemeene genade wordt gelezen door den rapporteur, Dr. C. Bouma. Het luidt in zijn geheel als volgt," p. 113, Art. 100. Dit nu is eenvoudig niet waar. Het rapport zooals dat door Dr. Bouma werd voorgelezen luidde niet in zijn geheel zooals het door de Acta wordt weergegeven. Er is uit het rapport der commissie een zeer gewichtig stuk uitgelaten. De Acta zijn niet zuiver. Er is een besluit der synode gevallen waarin besloten werd, dat een zeker stuk van het rapport niet zou worden aangenomen maar verworpen. Van dit besluit lezen we ook in de Acta niets. Het stuk van het rapport en het besluit om het

niet aan te nemen, zijn beide uit de gedrukte Acta. En toch is dit uitgelaten stuk van het allergrootste belang, vooral tot recht verstand van hetgeen de classes na de synode hebben gedaan. Wij hebben het oorspronkelijk rapport, zooals dat door Dr. Bouma werd voorgelezen voor ons en hopen de fout in de Acta langs dezen weg te kunnen herstellen. Door de Acta moesten toch onze kerken een waar beeld der geschiedenis kunnen ontvangen. Zooals dat thans staat is dat niet het geval. Op p. 134 voege men dus, vlak voor IV het volgende in:

"Zoo de synode bovengenoemde punten aanvaardt, rijst terstond de vraag of de synode van deze zaak direkt een tuchtzaak moet maken door zich met de bezwaren tegen de leeraren H. Danhof en H. Hoeksema tot hunne respectieve kerkeraden te wenden. Uwe commissie oordeelt dat dit minder gewenscht zou zijn.

a) Omdat de broeders volgens hun eigen herhaalde verklaringen niet anders willen en bedoelen dan de Gereformeerde leer, de leer der Heilige Schrift en van onze Belijdenisschriften, te leeren en te verdedigen, en wij van hen gaarne willen aannemen, dat zij ter goeder trouw hebben gedwaald; en

b) Omdat niet kan worden ontkend, dat zij in de grondwaarheden, zooals die in onze belijdenisschriften geformuleerd zijn, Gereformeerd zijn, al is het ook met een neiging tot eenzijdigheid.

Echter adviseert uwe commissie der synode, om bij monde van haren president:

1) De broeders ernstig te vermanen met het oog op hunne afwijkingen, en van hen de belofte te vragen, dat zij zich in de toekomst zullen houden aan hetgeen de Synode in de drie genoemde punten heeft uitgesproken.

2) Er bij de broeders H. Danhof en H. Hoeksema met allen ernst op aan te dringen, dat zij aflaten van alle pogingen, om hunne afwijkende beschouwingen betreffende de drie punten in de kerk te propageeren.

3) Er de broeders op te wijzen, dat zoo het nu of in de naaste toekomst mocht blijken, dat zij zich niet willen houden aan de besluiten der synode, deze dan, zeer tot haar leedwezen, genoodzaakt zal zijn, om de zaak bij hunne respectieve kerkeraden aanhangig te maken.

Mochten onverhoopt de betrokken broeders weigeren aan de gestelde voorwaarden te voldoen, zou de synode een commissie moeten benoemen. Uwe commissie zou in dat geval den wenk willen geven, dat deze besta uit het moderamen der synode."

Dit was het voorstel ter synode, zooals het haar door de commissie is voorgelegd. Vraag: kan iemand der synodale afgevaardigden ook licht verspreiden over het verdwijnen van dit stuk uit de Acta? Allen zullen moeten erkennen, dat we hier de waarheid schrijven, niet waar? Allen zullen moeten toestemmen dat de Acta liegen als ze ons zeggen: "Het (rapport zooals dat door Bouma werd voorgelezen) luidt in zijn geheel als volgt." Weet iemand ook waar het gebleven is? Niemand heeft ons daar ooit een antwoord op kunnen geven. De president der synode wist het niet, toen hem deze dingen werden voorgehouden in het gerechtshof van rechter Dun-

ham. Dr. Beets wist er ook niets anders van te vertellen, dan dat hij gemerkt had, toen hij de stukken van den scriba der synode ontving, dat dit gedeelte "blue-penciled" was. Zelfs dorst iemand als zijne gedachte uit te spreken, dat de synode zelf besloten had, dit gedeelte van het rapport niet te publiceeren in de Acta! Dat willen we nog niet aannemen. Dan zou heel de synode schuldig staan aan de verkeerde voorstelling, die gegeven wordt aan heel de geschiedenis door de weglating van dit stuk, terwijl toch boven het rapport staat: "Het luidt in zijn geheel als volgt." Wil iemand er een antwoord op geven? Of was de synode op het laatst zoo van de koers, dat ze zelf niet goed meer wist, welke stukken haar door de commissie zijn voorgelegd?

Hoe dit weglaten uit de Acta ook verklaard moet worden, de synode heeft dit advies van de commissie voor zich gehad en verworpen op de een of andere wijze. Ze heeft in plaats van dit alles een substituut voorstel aangenomen, waarin alles, dat naar behandeling onzer personen zweemde was uitgeschakeld. Ze wilde geen actie. Ze wilde ons niets laten beloven. Ze wilde niet eens zeggen, dat wij dwaalden, zij het dan ook ter goeder trouw. Het eenigste dat de synode heeft gezegd is dat wij enkele sterke uitdrukkingen gebruiken in onze geschriften, die *niet wel te rijmen zijn met Schrift en Confessie, zooals deze in de drie punten zijn verklaard*. En daarmee zijn we het van harte eens. En overigens heeft de synode uitgesproken, dat wij in de grondwaarheden, zooals die in de belijdenis geformuleerd zijn, goed gereformeerd zijn, zij het dan ook met een neiging tot eenzijdigheid. Dat is de zaak, die we voor de aandacht onzer lezers wilden brengen. De synode heeft van dit alles niets gewild.

Men verstaat, dat door deze aanvulling der Acta het doen der classis na de synode van 1924 nog vreemder, nog eigenwilliger wordt. Ze had den moed, niet alleen om verder te gaan dan de synode, maar ook om te doen, wat de synode had besloten niet te doen, door bovengenoemd stuk van het advies der commissie niet aan te nemen. Doch dit alles zullen we later wel voor de aandacht der lezers brengen als we de vergaderingen der classes Grand Rapids Oost en West, die na de synode in betrekking tot deze zaak gehouden werden, zullen beschrijven. Hier was het alleen noodig, dat we een onwaarheid in de Acta aan het licht brachten. Want tot recht verstand der volgende geschiedenis was de bovengemaakte aanvulling der Acta noodzakelijk.

H. H.

VERSCHIL

De droefheid komt van God den Heer!

En buigt z'u neer,

Ze heft ook hemelwaart!

Veel erger, erger is 't verdriet,

Dat u de domme wereld baart,

Dat u de mensch niet spaart —

't Verheft u niet.

Het buigt alleen ter aard.

De Genestet.

WHETTING THE SCYTHE

Certainly the best of our hours should be taken up about the best business, and not in recreations. Those are to be blamed who, as soon as they rise, think about amusements, knit pleasure to pleasure, and wear away the scythe in whetting, not in working. —Manton.

This is a specially wise hint. Doubtless many occupy the chief of their thoughts upon mere sport and pastime, and wear out their minds by anxiously considering that which can only be allowable as a relief from anxious consideration. To expend more pains upon their pleasures than upon their duties is the mark of ungodly men, and the sign of folly. That which should be a rest from thought is made to be the theme of thought, and so a second wear and tear is created by the very process which ought to have prevented it: the scythe is not only worn away by its cutting, but by its whetting.

Christian men, remember this! Let not allowable diversions become occasions for transgressions. This they will be if they cause waste of time; for in such a case you will be reported to your Master as a steward who has wasted his goods. Nor will you be blameless if your recreations weary the brain and heart, and cause a new and unremunerative expenditure of force. Above all, you will be greatly censurable if there is the slightest force. Above all, you will be greatly censurable if there is the slightest tinge of sin about the amusement: "Abstain from all appearance of evil." "Happy is he that condemneth not himself in that which he alloweth."

Spurgeon,

Illustrations and Meditations, 1883.

AAN MIJN VRIEND IN HET WESTEN

Grand Rapids,
1 Juli, 1925.

Amice fraterque!

Je staat zeker al weer op den uitkijk of de Standard-Bearer haast komt en ook een briefje voor je in zijn tasch heeft? Iemand vertelde mij laatst, dat de brief, dien ik aan je schrijf ook door andere vrienden gelezen wordt. Zelfs zouden er vele vrienden in het Oosten zijn, die ook de vrijheid nemen, om inzage te nemen van de correspondentie tusschen ons, althans voorzoover deze van mijne zijde komt. En er waren zelfs vijanden, zoo gaf hij mij te kennen, die geregeld dezen brief lezen en die er zich maar duchtig boos over maken soms. De opmerker dacht dan ook, dat ik het opschrift boven dezen brief moest veranderen en in plaats van te schrijven aan "mijn vriend in het Westen" den brief moest richten aan "de menschen te Omniville" of zooiets. Eerst leek me zulk een verandering nogal wenschelijk. Doch toen ik onder het nieuwe opschrift zou gaan schrijven gevoelde ik toch, dat het niet recht wilde vlotten. Zie je, ik weet wie je bent en waar je woont, maar die menschen te Omniville ken ik niet. En ik kan nu eenmaal veel beter

een brief schrijven aan een werkelijk mensch van vleesch en bloed, dan aan allerlei menschen, die ik mij maar een beetje voor de verbeelding moet tooveren. Daarom moet het opschrift maar zoo blijven als het is. Als er dan anderen zijn, die zich de vrijheid veroorloven, om ook dezen brief te lezen dan moeten we dat maar voor lief nemen. En als ze zich er dan boos om maken, hebben ze dat voor eigen verantwoording.

Zeg, heb je het laatste nieuws al gehoord?

"The Witness" en "Religion and Culture" zijn samengesmolten, tot één blad vereenigd!

Ik vind dat een teeken der tijden.

Men had mij reeds geruimen tijd in het oor gefluisterd, dat deze samensmelting zou plaats hebben in de naaste toekomst, doch ik wilde daar niet aan. Ik weet wel, dat we in dagen leven, waarin Pilatus en Herodes gemakkelijk vrienden worden en waarin de dingen zich snel ontwikkelen. Doch een vereeniging van twee bladen als bovengenoemd wilde mij toch niet aan. Ik moest het eerst zien voordat ik aan de geruchten, die er dien-aangaande in omloop waren, geloof wilde hechten. Doch nu moet ik het toch wel gelooven, want dezer dagen ontving ik een eerste exemplaar van het nieuwe blad, dat produkt is der samensmelting. Ik heb het terstond en met veel nieuwsgierigheid doorgelezen. En ik moet je eerlijk zeggen, dat bij het lezen mijn verbazing steeds hooger steeg. Wat men een paar jaren geleden als belachelijk en ondenkbaar zou hebben uitgekreten, is thans werkelijkheid geworden. Er heeft werkelijk een samensmelting plaats gegrepen, niet alleen van twee bladen, maar ook van twee richtingen in onze kerken. Sterke Janssen-mannen en wat vroeger sterke anti-Janssen mannen heetten hebben zich vereenigd en zullen nu samenwerken aan één blad!

Meen je misschien, dat ik een beetje aan het doorslaan ben?

Oordeel dan zelf.

Aan de redactie van het blad werken zulke mannen als I. Van Dellen, W. Stuart, G. Hoeksema, J. G. Vanden Bosch, bekende Janssen-mannen, die als het aan hen lag Dr. Janssen liefst weer op school zagen. Ds. Van Dellen sprak het ten aanhoore van allen op de laatste synode nog uit, dat hij hoegenaamd niet van gedachte en overtuiging was veranderd in betrekking tot het onderwijs van Dr. Janssen. Hij dacht er nog precies zoo over als altijd.

En aan den anderen kant werken aan dezelfde redactie mannen als L. Berkhof, S. Volbeda en H. J. Kuiper, mannen, die altijd onder ons bekend stonden als uit beginsel gekeerd tegen de richting, die door de Janssen-mannen wordt vertegenwoordigd.

Of vergelijk het volgende en zeg het zelf, of ook deze samensmelting geen teeken is van de snelle afloop der wateren.

In zijn hoofdartikel voor dit eerste nummer van het nieuwe blad schrijft professor L. Berkhof onder het opschrift "Samensmelting": "Reeds geruimen tijd leefde het besef in veler harten, dat die beide bladen, die welis-

waar ieder een eigen doel hadden, en een eenigszins verschillende kring van lezers zochten te bereiken, toch zooveel gelijkheid vertoonden, dat zij gevoegelijk konden samensmelten."

En wat schreef dezelfde professor een paar jaren geleden? In "The Witness" van Februari, 1922, lezen we het volgende van zijn hand: "Wij willen intusschen niet ontkennen, dat de Janssen-zaak en de voorvallen en verschijnselen, die daarmede verband houden, en de geest, die ons bijwilt tegenwaait uit "Religion and Culture," mede aanleiding waren tot het oprichten van The Witness."

Wij geven heel gaarne toe, dat de beide bladen in den laatsten tijd heel wat gelijkheid vertoonden.

Wij willen ook aannemen, niet waar, amice? dat de schrijver van bovengenoemde paragrafen beide malen voor eigen bewustzijn eerlijk is. Zooals het besef een paar jaren geleden in zijn hart leefde, dat een verkeerde geest ons tegenwaide uit Religion and Culture, zoo zal thans het vlak tegenovergestelde besef wel in zijn hart leven, dat beide bladen gevoegelijk kunnen samensmelten.

En wij twijfelen er ook hoegenaamd niet aan, dat dit laatste wel gevoegelijk kan.

Maar vraag je niet met mij, amice, hoe dit gevoegelijk kunnen toch tot stand is gekomen?

Als twee winden elkander tegenwaaien, wat gebeurt er dan, wat moet er dan gebeuren, om ze tot één wind te doen worden? En als twee elkander tegenwaaiende geesten samensmelten tot één geest, wat is dan het gevolg? Dat die eene geest tijdelijk in een derde richting gaat om na verloop van tijd langzamerhand de richting te volgen van den verkeerden geest. En daarom moeten we ons volk waarschuwen, amice, om niet te volgen in het spoor, dat deze leiders thans gaan aanwijzen in hun produkt der samensmelting. Het spijt me anders geducht om wille van de goede zaak van mannen als Berkhof en Volbeda. Ze hadden zulk een krachtige invloed ten goede kunnen uitoefenen. Doch thans is hun kracht voor goed gebroken.

Doch misschien zal ik je later nog wel eens weer wat schrijven over dit blad. Het wil zich wijden aan de uiteenzetting en ontwikkeling der gereformeerde leer, zegt de redakteur. In dit eerste nummer is daarvan echter nog geen spoor te ontdekken. Het is gewijd aan enkele algemeenheden. De meditatie van Ds. Hoekenga is mooi. Die kan dat. Maar anders vindt ge niet veel, dat lijkt op ontwikkeling der gereformeerde waarheid. Berkhof schrijft over het Algemeen en Welgemeend Aanbod van Genade. Maar hij raakt nooit het punt. Hij geeft nooit eens een antwoord op de vraag, die hem nu al zoovele malen door Ds. Danhof gedaan is: Wat genade ontvangt een verwerpene van God in de prediking des Evangelies? Zoolang hij daarop geen antwoord geeft, blijkt zijn onmacht om het eerste punt der drie, door de synode aangenomen, te verdedigen.

Dit brengt mij meteen op iets anders.

Ik had je beloofd, dat ik zoo nu en dan eens zou terug-

komen op die drie preeken van Ds. H. J. Kuiper, waarin hij op zijn wijze de drie punten wil verdedigen voor ons volk. Deze keer wil ik slechts één staaltje hiervan voor je aandacht brengen. Lees eens pp. 12 en 13 van het boekje, waarin je die preeken vindt. Daar lees je: (Ik vertaal)

“De fundamentele vraag in deze heele discussie is, zooals van beide zijden wordt toegestemd: Wat is Gods houding tegenover de goddeloozen, meer bepaald tegenover de verworpen goddeloozen? Bewijst God eenige gunst aan de verworpenen? Is Hij op eenigerlei wijze of in eenige mate genadig over hen? Zij, die de gemeene gratie ontkennen, beweren van niet. Gods houding tegenover hen is alleenlijk eene van toorn en haat. Hij heeft ze niet lief. Hij is hun niet vriendelijk gezind. Als Hij ze dan ook zegeningen zendt, vloeien deze niet voort uit Zijn goedheid, maar uit Zijn toorn. Haar doel is eenvoudig, om ze zonder verontschuldiging te laten in den dag des oordeels, om ze vet te mesten voor den dag der slachting. Hieruit moet ook volgen, dat God in Zijn goedertierenheid ook het proces der zonde niet stuit in hun hart en leven. Hij laat het ontwikkelen zoo snel mogelijk, opdat zij, die Zijn ziel haat spoedig rijp mogen worden voor het verderf.

“Deze beschouwing strijdt tegen de Schrift. Het is waar, dat naar de Schrift wegen van den voorspoed gladde plaatsen zijn voor de goddeloozen, op dewelke ze spoedig in verwoesting vallen. Het is waar, dat zij de zegeningen Gods in een vloek voor zichzelf veranderen, omdat ze den rijkdom Zijner goedertierenheid verachten. Maar de Schrift leert niet, dat deze zegeningen tot hun verderf *bedoeld* zijn, en dat ze uit Zijnen toorn voortvloeien.”

Ik haal dit aan, amice, om u duidelijk te maken, dat men zich niet schaamt om de Schrift te verdraaien, ter verdediging van zijn eigen standpunt. De schrijver haalt indirect blijkbaar de woorden uit Ps. 73 aan. Maar hij verdraait de woorden van dien psalm, om ze zijn eigen beschouwing te doen leeren. Zegt Ps. 73, zooals de schrijver het wil doen voorkomen, dat de goddeloozen op gladde plaatsen loopen en dat ze daarop in verwoestingen vallen, maar dat God het niet zoo heeft bedoeld? Bedoelde, naar de woorden van dezen psalm, zooals de schrijver het voorstelt, God om die goddeloozen te zegenen? Ge weet, amice, dat het er juist andersom staat, niet waar? Er staat: “Gij *zet* hen op gladde plaatsen; Gij *doet hen* vallen in verwoestingen.”

Daarmede wordt dan ook in deze woorden juist geleerd wat wij leeren en het tegenovergestelde, van hetgeen Kuiper in zijn eerste preek leert. Hij zegt: God bedoelt zegen, de mensch verkeert den zegen Gods in een vloek. De psalm zegt: God toorn en vloekt, zet op gladde plaatsen en doet vallen in verwoestingen.

Maar is het niet treurig, amice?

Van tweeën één is toch zeker: of Kuiper wist niet goed, wat er stond, toen hij de taal van Ps. 73 aanhalen wilde, en dat zou treurig genoeg zijn voor een predikant;

of hij wist het wel en heeft met opzet de woorden zoo neergeschreven en dan is het nog treuriger gesteld.

Doch ik moet voor deze keer weer eindigen. Later nog wel meer hierover. Als ik zulke argumenten van de tegenstanders lees en ik merk dan ook, hoe ze in eene uitwendige vereeniging hun kracht trachten te vinden tegenover ons en de waarheid Gods, dan grijp ik des te meer moed. Want de Heere zal met Zijn Woord zijn, om de waarheid voor Zijn volk te bewaren en te doen zegevieren. Als Hij met ons is, wie zal dan tegen ons zijn?

Groet al de broeders en zusters daar bij jullie.

Je broeder in Christus,

H. HOEKSEMA.

WINDOWS AND TILES WORTHY OF CARE

“Some say . . . ‘fundamentals are few; believe them, and live well, and you are saved’. This is as if a man in building should be only careful to lay a good foundation, and care nothing for roof windows, or walls. If a man should untile your house, and tell you the foundation and the main buttresses are safe, you would not be pleased. Why should you be more careless in spiritual things?”

Manton.

This is well spoken. The least particle of diamond is diamond, and the least grain of truth is truth, and therefore to be prized above the rarest gems. That which is not essential to salvation may yet be essential to comfort, and necessary to our complete spiritual manhood. Our Lord threatens those who teach men to disregard the least of his commandments that they shall be called the least in the kingdom of heaven. It becomes not servants to trifle with the smallest commands of a perfect master. How can the church ever be a perfect house of God if one of the parts, which are “fitly framed together”, should through our neglect be left out? No, we must receive all the truth, that we be built up “a holy temple in the Lord.” Grave errors have been suggested and nurtured by what at first appeared to be trifling departures from scriptural rule therefore we ought to give earnest heed even to minor precepts.

Future ages may have to mourn over the defalcations of today, unless we are careful to do the building of the Lord’s house with faithfulness.

Spurgeon,

Illustrations and Meditation, 1883.

IN MEMORIAM

Den 28en Juni j.l. werd ons ouderhart zwaar getroffen door het overlijden van onzen geliefden Zoon,

DIRK,

in den ouderdom van 10 jaar en 6 maanden.

Wij hopen op een zalig wederzien. Dit troost onze smart.

Tevens brengen wij onzen hartelijken dank voor de vele bewijzen van deelneming en sympathie gedurende zijne ziekte en overlijden aan ons betoond.

Mr. en Mrs. G. Van den Berg.

Kalamazoo, Mich., Juli 25.

"REFORMED HERALD"

Omdat we beloofd hadden onze lezers op de hoogte te zullen houden met hetgeen Prof. Berkhof verder zou antwoorden op de vraag betreffende de genade bewezen aan de verworpenen onder de hoorders van het Evangelie, hadden we reeds een paar dagen uitgezien naar "The Witness," toen de postbode ons een nieuw maandblad overreikte. We wisten eerst niet, wat we er van moesten denken, en zouden wellicht het blad geheel van de hand gewezen hebben, hadden we onder het opschrift "Contents" niet vermeld gevonden het onder ons thans zeer bekende onderwerp: "Het algemeen en welgemeend aanbod des heils." Wij begrepen, dat óf een tot nog toe onbekende auteur had de pen opgevat, om over deze zaak licht te verspreiden, óf Prof. Berkhof schreef ook in dit blad over hetzelfde onderwerp. Daar moesten we dus meer van weten.

Bij het doorbladeren kwamen we tot de ontdekking, dat dit nieuwe blad twee andere bladen, namelijk: *Religion and Culture* en *The Witness* vervangen had. En tevens werd het ons duidelijk, dat Prof. Berkhof zijne artikelenreeks over "Het algemeen en welgemeend aanbod des heils," begonnen in "The Witness," nu voortzet in de "Reformed Herald." Dit eerste nummer bevat nu derhalve zijn tweede artikel.

Een gevoel van teleurstelling drong zich aan ons op. Zeker, ook ons is de voorspoedige geboorte van een welgeschapen kind een oorzaak van blijdschap; maar hier hebben twee hun leven moeten geven voor één. Vermeerdering beteekent hier vermindering; plus staat voor minus. De samensmelting, waarvan hier sprake is, is feitelijk identisch met de samenrapping en aaneenrijging van overgeschoten brokken. Vereenigd hebben sommigen zich, maar zij hebben ook buitengesloten. En de vereenigden zijn juist niet talrijker, noch sterker, dan vroeger elk der elkander bestrijdende partijen was. Terwijl de verkregen eenheid kennelijk minder vrucht is van een elkander beter verstaan, dan van een prijsgeven van posities, die men vroeger innam, en van een verbreken van gemeenschap met vroegere bondgenooten. Geen wonder dan ook, dat men aanstonds is bedacht geweest op zelfbehoud. Blijkbaar ducht de redactie gevaar. Natuurlijk, zij stelt zich op het standpunt onzer Drie Formulieren van Eenigheid, gelijk wij allen zulks doen; maar voor anders denkenden in eigen kring trekt zij tevens twee staketsels op: meepraten mogen alleen zij, die inzake het onderwijs van Dr. Janssen oordeelen, gelijk de Synode van 1922, en die tevens met de Synode van 1924 beweren, dat God, blijkens de Evangelieprediking, ook eene zekere gunst of genade bewijst aan de verworpenen onder de hoorders van het Woord Gods. Binnen die perken hoopt zij onder den zegen des Heeren op bescheiden wijze dienstbaar te zijn aan de uiteenzetting, en zoo mogelijk ook aan de ontwikkeling der Gereformeerde waarheden. Dat lag natuurlijk voor de hand, wat anders zou de redactie zich hebben kunnen voorstellen; maar dat zij het noodig heeft geoordeeld, zulks op deze

wijze te moeten bekend maken, doet vreemd aan. Het ligt toch in den aard der zaak, dat getrouwe zonen der Kerk zich niet stellen tegen eenig besluit der Synode. Maar waarom zich dan op deze bedekte wijze onderscheiden van anderen; alsof andere leden der Christelijke Gereformeerde kerken niet van harte zouden instemmen met de aangeduide Synodale besluiten. Of zijn die er soms? Wij begrijpen de redactie niet al te wel, en toch ook wel weer, als we het verleden voor den geest roepen, en ons nogmaals indenken op hetgeen toen over en weer wel werd gefluisterd, gesproken, geschreven. Maar als we dat doen, dan wordt ons heel dit betrekkelijk samengaan een zielkundig raadsel. Dan zien we het, maar wij doorgronden 't niet. Zwijgen we derhalve.

Gelijk we boven reeds te kennen gaven, bevat dit eerste nummer van de "Reformed Herald" het tweede artikel van Prof. Berkhof over "Het algemeen en welgemeend aanbod des heils." Het lezen er van stelde ons echter zeer teleur. Het bevat geen enkel nieuw element. Zelfs mist iemand in dit artikel absoluut elke zinspeling op het eigenlijke punt in kwestie: Gods bewijzen van eene zekere gunst of genade aan de verworpenen onder de hoorders van het Woord. Berkhof herhaalt in dit artikel, wat reeds een- en andermaal gezegd werd, namelijk, dat de Evangeliedienaar de onbekeerden onder zijne hoorders moet vermanen tot geloof en bekeering. En hij herhaalt tevens, wat ook reeds eerder door hem werd opgemerkt, dat de prediker niet tegen elk en ieder mag zeggen, dat er wezenlijk zaligheid voor hem is. "Wij hebben in de uitwendige roeping, zegt hij, slechts een eisch, dien God den mensch stelt, namelijk, dat hij zich bekeere en geloove in den Christus." Maar dit roepen is "geen verklaring van wat God met den zondaar doen zal." Dus zal uit die roeping dan ook wel nooit kunnen bewezen worden, dat God, stel zulks ware het geval, eene zekere gunst of genade bewijst aan verworpenen. Dat punt, het punt waar het om te doen is, laat de Professor dan ook rusten, absoluut rusten. Zelfs maakt hij nu ook geen gewag meer van een tijdelijken zegen, dien God in die roeping den verworpenen zou schenken. Dat zou natuurlijk ook al weer niet uit de uitwendige roeping, zooals Berkhof zelf die omschrijft, kunnen bewezen worden. En voor de naaste toekomst belooft hij ons niets in betrekking tot dit punt.

In dit artikel, zooals ook in het voorafgaande, handhaaft hij, dat de roeping moet gepaard gaan met de belofte des eeuwigen levens. Dat is dus heel iets anders dan eene zekere gunst of genade of tijdelijke zegening. Hier is sprake van de belofte des eeuwigen levens. "Daarin verklaart God dan van Zijne zijde wat Hij doen zal, zoo de zondaar zich tot Hem wendt." Doch die belofte is gebonden aan de voorwaarde van geloof en bekeering. En bekeeren kan de zondaar zich niet in eigen kracht. God zelf moet het geloof en de bekeering in den mensch werken. "Dit staat voor ieder Gereformeerde als een paal boven water." En het staat ook als een paal boven water, dat God die in de verworpenen niet werkt. Dus

ver met hem was gekomen, wisten wij niet alleen, doch ook was dit duidelijk merkbaar in zijn woorden, die hij 's namiddags tot ons als gemeente sprak. Vaak had hij aan velen verteld hoe dat zijne afwijzing door Classis G. R. West hem veel pijn aan zijn hart had veroorzaakt. Tien jaren studeeren, — dan te worden afgewezen omdat men drie ongereformeerde punten niet wil onderteekenen, is hard. Zoo ongeveer sprak hij. Maar toen hij des namiddags van den zevenden Juni voor eene groote schare zijn intree-predikatie uitsprak, kon men het aan hem zien, dat zijn ziel in verheuging was. Duidelijk liet hij uitkomen, dat Christus voor Zijne wachters zorgt. Dat ook Sion met getrouwe wachters wordt verzorgd. En dat de gemeente des Heeren mag verwachten, dat én Christus én de getrouwe wachters van Sion niet zullen zwijgen en niet stil zullen zijn, dag noch nacht, totdat Sions gerechtigheid voortga als een glans. Hij heeft ons dien namiddag bepaald bij de woorden die wij vinden in Jesaja 62:1 en 6.

Cand. Danhof was reeds in het begin van Mei in ons midden aangekomen. Een nieuw huis en eene nieuwe kerk zijn reeds in aanbouw. Nog enkele weken en de pastorie is klaar. Er is liefde en ijver in de gemeente. Groote scharen komen onze nieuwe leeraar hooren. En niet alleen van Hull, maar ook van Rock Valley, Doon, Sioux Center, Boyden, Sheldon en zelfs van Sibley. Ook is onze gemeente reeds in aantal huisgezinnen toegenomen. Sedert onze leeraar bevestigd is heeft hij vijf kinderen der gemeente gedoopt.

Wij zijn blijde met de waarheid die ons nu van Zondag tot Zondag wordt verkondigd. In het verleden, toen wij nog leden waren van de Chr. Geref. Kerk te Hull, werden wij gevoed met eene veelszins uitwendige prediking. De veronderstelde wedergeboorte ontving allen nadruk. Kinderen des verbonds werden allen als getrouwe leden der gemeente beschouwd. Zoover gingen men zelfs hiermede, dat niet-belijdende leden, die den ouderdom van 30 jaren hadden bereikt, en niet uitspraken, dat zij deel hadden aan Christus, op hun sterfbed vertroost moesten worden met de verbondsbelofte: "Ik ben uw God, en de God van uw zaad." Dat de mensch geheel bedorven is en geen goed kan doen werd haast niet meer gehoord. Dat wij ons moesten ontwikkelen in de kultuur en in de beschaving werd ons in het verleden bijna van rustdag tot rustdag voorgehouden.

Onze oogen zijn opengegaan toen Cand. Danhof in den herfst van 1924 twee Zondagen in Hull predikte en ook twee Zondagen in Doon. Toen hebben wij leeren inzien, dat wij niet ontvingen, wat wij als gereformeerden uit Gods Woord mochten verwachten. In de zes predikaties die Cand. Danhof toen te Hull heeft uitgesproken, hebben wij op eene zeer bijzondere wijze nog eens weer gehoord hoe krachtig de werking is van de wet der zonde en des doods. Hoe dat wij door *God* vrijgemaakt worden van de zonde, en Hem dienstbaar gesteld worden. Hoe dat er ontwikkeling der zonde is, zooals duidelijk blijkt uit de geschiedenis van Rachab. Hoe dat God Zijn Verbond uitwerkt zoodat Zijne gemeente tot

het Nieuwe Jeruzalem komt. Hoe dat de gemeente des Heeren niets heeft te vreezen wijl niemand haar scheiden kan van de liefde van Christus. En ook hoe dat Christus in Zijne verhouding tot den Verbonds-God alles heeft vervuld voor de Zijnen opdat ook het recht der wet in hen vervuld zal worden.

Echter er waren er, verleden herfst in die gemeente te Hull die toen zeer verbolgen waren over zulke preeken. Sommigen gingen naar den kerkeraad toe om Cand. Danhof den kansel te ontzeggen. Geruchten hiervan gingen de gemeente door.

Van dien tijd af is er min of meer openlijk strijd geweest in die gemeente. Na Cand. Danhof's vertrek van hier bleven enkelen met hem correspondeeren. En door hem zijn wij begonnen om met Dss. Danhof en Hoeksema te correspondeeren. Meer en meer hadden wij dan ook de begeerte om die mannen zoo spoedig mogelijk te mogen hooren. Ds. Hoeksema werd verzocht. En vooral na de afzetting van de leeraren Danhof, Hoeksema en Ophoff, en de afwijzing van Cand. Danhof hadden wij geen rust meer.

Ds. H. Hoeksema kwam. Heeft zes keer gepredikt. Zes lezingen gehouden. Wij waren gereed om eene nieuwe gemeente te beginnen. Een kerkeraad werd gestemd en bevestigd. Een drietal werd gemaakt. Cand. Danhof werd beroepen met alle stemmen behalve één.

Nu mogen wij van Zondag tot Zondag hooren en genieten wat wij al jaren hebben moeten missen en waarnaar wij vele jaren in dit land hebben gezocht. Moge de Heere Zijn zegen gebieden over onze gemeente en leeraar, zoodat wij tezamen geworteld worden in Christus, opgebouwd worden in Hem in Wien God de zonde veroordeeld heeft in het vleesch.

Namens den kerkeraad,
H. KUIPER, Sr., Scriba.

Hull, Iowa.

BRIEF UIT BYRON CENTER

Byron Center, Mich.

Waarde Vriend!

Ge zult misschien wel nieuwsgierig wezen, om ook eens iets te hooren van ons hier in Byron Center. Welnu, ik wil uwe nieuwsgierigheid bevredigen langs dezen weg, n.l. dien van een open brief in The Standard-Bearer. Om alles te vermelden, wat hier in de laatste maanden gebeurd is en wat we hier hebben ervaren, zou te veel ruimte eischen. Ik zou de heele S. B. wel kunnen vullen, zou ik dat alles verhalen, en daar zou de redactie en zouden ook de lezers van ons blad zeker wel hartelijk voor bedanken. Dus deze keer maar hier en daar een greep.

Laat me u allereerst mogen vertellen, dat wij (ik bedoel de twaalf huisgezinnen, die met hun bewijs van lidmaatschap van de Chr. Geref. Kerk alhier vertrokken zijn naar de Eastern Ave. gemeente) daarvan nog geen

oogenblik berouw hebben gehad. Integendeel, we worden elken dag nog meer in de overtuiging gesterkt, dat dit vertrek naar Eastern Ave. een stap in de rechte richting was. Het heeft ons eerst wel veel strijd gekost. Want hoewel de waarheid, die door Ds. H. Hoeksema verkondigd wordt de oude gereformeerde waarheid is, toch kwam in het eerste de gedachte wel bij ons op: zou het ook iets nieuws zijn? En ge weet wel, dat onze Nederlandsche, gereformeerde menschen bang zijn voor nieuwigheden, vooral op godsdienstig gebied. Maar langs den weg van nadenken en studie en onder het gehoor van Ds. H. kwamen we tot de overtuiging, dat de waarheid, die hij ons verkondigde weliswaar nieuw was voor ons, omdat we aan haar onttrokken waren, maar dat ze toch de oude waarheid is, de waarheid der H. Schrift en der belijdenis onzer in den Heere ontslapene vaders. Nu kunnen we uit volle borst Ps. 122:1 zingen, en dan willen we het allen wel toeroepen: "Kom, ga met ons en doe als wij!"

En wat komt er al een beweging in de dorre doodsbeenderen! Vele huisgezinnen hier, die door omstandigheden verhinderd zijn om in Grand Rapids te kerken, hebben ons reeds beloofd, dat ze zich bij ons wenschen aan te sluiten, zoodra we komen tot organisatie. Er is weer een terugkeer tot de oude paden. Onze trouwe verbonds-God alleen de eere daarvoor. Want menschenwerk is dit niet. Personen hebben dit ook niet gedaan, schoon God ze voor deze dingen heeft willen gebruiken. Den Heere alleen zij de lof en de dank.

Maar wat hebben we hier al wat moeten ondervinden, vooral nadat we onze attesten hadden opgevraagd. Paulus, de groote heiden-apostel vertelt ons, dat hij was "in doodsgewaren menigmaal." Nu, zoo erg is het hier niet hoor! Maar toch was er hier een oude broeder, die tegen mij zeide: "Als ik 25 jaar jonger was, dan sloeg ik je hier tegen den grond!" Dat was nog wel op een publieke verkooping en in tegenwoordigheid van anderen. Later ontmoette ik dezen persoon weer en toen verzekerde hij mij, dat de bui was overgewaaid en dat hem geleerd was, zijne vijanden lief te hebben! Nu, deze laatste reden en ook dat hij geen 25 jaar jonger is, zijn voor mij zeer bemoedigend. En wat wordt men niet bepraat! De een loopt met den Bijbel onder zijn arm bij de burens langs en de ander met de Acta der Synode! En eigenaardig wordt er ook geschreven over de twaalf huisgezinnen. Ik weet niet of ge dat stukje in The Banner ook gelezen hebt, ondertekend door een "Byronite." Zoo niet, laat mij er u dan iets van vertellen. Gewoonlijk, als men een ingezonden stuk in de bladen ziet, ziet men eerst naar den naam die er onder staat. Maar de schrijver van dit stuk verzweg zijn naam. Dat kwam mij al iets verdacht voor. Doch toen ik kennis genomen had van den inhoud van het stuk verwonderde mij dit niet meer. De Byronite durfde dat niet aan. De toon van het schrijven was minder broederlijk; de geest er van was niet de Geest van Christus; en de kleine leugentjes, die er in stonden, waren zeker uit den vader, den duivel. Hij vergist zich zeer, als hij

schrijft, dat er slechts 20 nieuwsgierigen waren in de Town-Hall in Byron, toen Ds. Hoeksema daar sprak over De Drie Punten. Ik zou niet gaarne den kost willen geven aan allen, die er meer waren, zelfs niet voor één dag. Dat we den kerkeraad van de Reformed Church hier gevraagd zouden hebben om hun kerkgebouw, is ook niet waar. En de reden, waarom we de Chr. Geref. Kerk alhier verlieten, was ook niet juist aangegeven, schoon de Byronite ons hier nog wél vermaande, om goed te luisteren naar hetgeen hij vertelde. Vooral om het laatste kwamen we tot de slotsom, dat de Byronite toch zeker niet van den kerkeraad was. Doch nu moet ik u wat vertellen, dat ge aan niemand weer vertellen moet. Dit is tusschen ons beiden. Iemand wou gaarne weten, wie die Byronite toch eigenlijk was. Hij vroeg een jongeling uit de gemeente of hij soms de schrijver was. Deze antwoordde: "Neen, ik heb het niet gedaan. De kerkeraad heeft mij wel verzocht om het te doen, maar ik heb het geweigerd." Is dat niet leuk? Brederode zei dan: "Het kan verkeeren."

Maar ik moet verder. We hebben hier ook drie sprekers gehad, natuurlijk over "De Drie Punten," de drie afgoden, zou broeder Van der Til zeggen. Eerst kwam Dr. Volbeda. Anderhalf uur heeft zijn hooggeleerde gesproken, om ons uit de historie duidelijk te maken, dat Calvijn en Dr. A. Kuyper Sr. de algemeene genade leerden. Toen heeft hij nog voor drie-kwart uur getracht om ons er van te overtuigen, dat de verworpen goddeloozen goede daden kunnen doen in het oog van God. Hij haalde daartoe een sprekend voorbeeld aan van een vriend van hem, woonachtig in Chicago. Die vriend deed zaken, die hij gaarne wilde uitbreiden, doch het noodige geld ontbrak hem. Een zeker rijk man kreeg daarvan kennis. Deze, hem gaarne willende helpen, bood hem nu een som gelds ter leen aan, daarbij verzekerende, dat als die vriend onmachtig zou blijken het ooit terug te betalen, het geleende hem dan geschonken was. "Nu," zoo riep de professor met vuur, "was dat geen goede daad van dien man?" De Byronite zou wel zeggen: "listen." En dat mag ik ook wel zeggen. Luister, wat de professor verder zeide. Die rijke man deed dat niet uit het geloof en ook niet ter eere Gods en toch was het in Gods oog een goede daad!

Wat is het dan toch gelukkig, dat een eenvoudig Christen zijn Bijbel ook nog lezen kan, zoodat hij door al zulke geleerdheid, die uit de menschen is, niet van de koers behoeft te komen. Mijn bijbel zegt heel eenvoudig: "Al wat uit het geloof niet is, dat is zonde." En: "Hetzij dat ge eet of drinkt of hetzij dat ge iets anders doet, doet het al ter eere Gods."

Maar ik moet eindigen. Anders wordt mijn brief te lang. De volgende keer nog iets over de andere twee sprekers en nog een paar andere kleine dingetjes.

Met broedergroete,

Uw vriend uit Byron,
M. FABER.